Forslag

til

Lov om lønmodtagernes medejendomsret.

Fremsat den 31. januar 1973 af *arbejdsministeren.*

Kapitel 1.

Formål.

§ 1. Med det formål at sikre lønmodtagerne medejendomsret, medbestemmelse og medindflydelse i erhvervslivet og på de enkelte virksomheder og samtidig at opnå en mere ligelig fordeling af formuer og indkomster, oprettes Lønmodtagernes Investerings- og Udbyttefond.

Kapitel 2.

Tilvejebringelse af fondens midler.

§ 2. Fondens midler tilvejebringes ved bidrag fra arbejdsgivere, som i det forløbne kalenderår har udbetalt eller godskrevet A-indkomst, der er omfattet af kildeskattelovens § 43, stk. 1, og som i årets løb har beskæftiget lønmodtagere, for hvem arbejdsgiveren skal indbetale bidrag til Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Stk. 2. Bidraget for 1974 udgør ½ pct. af de i stk. 1 nævnte A-indkomster. For hvert af de følgende år forhøjes bidraget med ½ pct., således at det for 1983 udgør 5 pct. Derefter udgør det årlige bidrag 5 pct.

§ 3. Bidraget for et kalenderår forfalder ved årets udløb. Ophører en bidragspligtig i løbet af året med at drive virksomhed, forfalder bidraget ved ophøret.

Stk. 2. Bortset fra de beløb, der er nævnt i § 11, stk. 1, § 19, stk. 1, og § 20, stk. 1, skal bidraget indbetales til fonden inden en af arbejdsministeren fastsat frist. Ministeren fastsætter regler for indbetalingen af bidrag.

Stk. 3. Betales bidraget ikke rettidigt, skal arbejdsgiveren foruden bidraget betale renter heraf med 1 pct. pr. påbegyndt måned fra kalenderårets udløb eller fra tidspunktet for virksomhedens ophør.

Kapitel 3.

Lønmodtagernes medejendomsret. (Fondsbeviser).

§ 4. Lønmodtagerne ejer i fællesskab fondens formue efter nedenstående regler. Lønmodtagerne hæfter ikke personligt for fondens forpligtelser.

§ 5. Lønmodtagere, for hvem der for et kalenderår til Arbejdsmarkedets Tillægspension er eller skulle have været indbetalt et beløb svarende til mindst 32 hele ugebidrag, er berettiget til lige store andele af de bidrag, der for det pågældende år tilkommer fonden i medfør af § 2 med fradrag af årets driftsudgifter og de i stk. 3 nævnte andele.

Stk. 2. Lønmodtagere, for hvem der for et kalenderår til Arbejdsmarkedets Tillægspension er eller skulle have været indbetalt et beløb svarende til mindre end 32 hele ugebidrag, men dog mindst 16 hele ugebidrag, er berettiget til halvdelen af de i stk. 1 nævnte andele.

Stk. 3. Arbejdsministeren fastsætter regler om andele for lønmodtagere, der afgår ved døden i løbet af kalenderåret.

Stk. 4. Andelene i stk. 1 afrundes nedad til nærmeste med 10 delelige beløb i kr.

§ 6. Der udstedes fondsbeviser for de i § 5, stk. 1 og 2, nævnte andele. Fondsbeviserne er den enkelte lønmodtagers personlige ejendom og udstedes i serier for det enkelte kalenderår (serieåret) med angivelse af andelsbeløbets størrelse og lydende på navn.

Stk. 2. Såfremt en lønmodtager ikke har modtaget et bevis, som han anser sig for berettiget til, eller såfremt han har indsigelse mod et udstedt bevis, skal han skriftligt rette henvendelse til fonden senest 1 år efter, at det i Statstidende er meddelt, at fondsbeviser er udstedt. I modsat fald er et eventuelt krav bortfaldet.

§ 7. Indtægter af fondens aktiver godskrives med regulering for indvundne fortjenester og konstaterede tab på aktiverne én gang årligt alle fondsbeviserne i forhold til disses pålydende med tillæg af tidligere foretagne godskrivninger.

§ 8. Fonden fører en konto for hver enkelt ejer af fondsbeviser. Fonden sender én gang årligt kontoudskrift til ejeren.

Stk. 2. Fonden kan udstede nyt fondsbevis til erstatning for bortkomne beviser.

§ 9. Et fondsbevis med godskrivninger efter § 7 kan ikke sælges, pantsættes eller på anden måde overdrages.

Stk. 2. Så længe fondsbeviser ikke kan forlanges indløst efter § 10, kan beviset med godskrivninger heller ikke gøres til genstand for retsforfølgning.

§ 10. Fondsbeviserne indløses ved ejerens død.

Stk. 2. Fondsbeviserne kan tidligst opsiges til indløsning på et tidspunkt, der ligger enten 7 år efter udløbet af serieåret eller efter ejerens fyldte 67. år.

Stk. 3. Fondsbeviserne indløses med deres pålydende med tillæg af de godskrivninger, der er foretaget i medfør af § 7 til og med de for nærmest forudgående kalenderår foretagne godskrivninger.

Stk. 4. Arbejdsministeren fastsætter regler om indløsningen, herunder om opsigelsesfrist og spredning af udbetalingerne inden for det enkelte år. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om særlig beregning af godskrivning i tilfælde af ejerens død.

Kapitel 4.

Lønmodtagerkapital som aktiekapital.

§ 11. I aktieselskaber, der i løbet af et kalenderår gennemsnitligt har beskæftiget mindst 50 lønmodtagere opgjort efter reglen i stk. 2, forbliver $^2/_3$ af bidraget til fonden indestående som lønmodtagerkapital i selskabet i overensstemmelse med reglerne i dette kapitel.

Stk. 2. For hver gang et selskab til Arbejdsmarkedets Tillægspension for et kalenderår har indbetalt et beløb, svarende til 48 hele ugebidrag, anses selskabet for gennemsnitligt at have beskæftiget 1 lønmodtager det pågældende år.

Stk. 3. Et selskab, som én gang har ladet bidrag forblive indestående efter stk. 1, skal fortsætte hermed, indtil selskabets gennemsnitlige antal beskæftigede er faldet under 40, opgjort efter reglen i stk. 2.

Stk. 4. Samtidig med indbetaling af bidrag til fonden skal selskabet give meddelelse om, at det er omfattet af stk. 1 eller stk. 3, samt oplysning om antallet af indbetalte bidrag til Arbejdsmarkedets Tillægspension.

§ 12. Fondens tilgodehavende på $^2/_3$ af det samlede bidrag skal hvert år ved bestyrelsens foranstaltning konverteres til aktiekapital i selskabet, jfr. dog § 23, stk. 2 og 3.

Stk. 2. Tegningskursen fastsættes ved aftale mellem fonden og selskabet. Såfremt aftale ikke er indgået inden 6 måneder efter kalenderårets udløb, fastsættes kursen af det i § 34 omhandlede nævn. Sagen indbringes for nævnet ved fondens foranstaltning. Såfremt parterne er enige herom, kan sagen indbringes for nævnet inden udløbet af den i 2. punktum nævnte frist.

Stk. 3. Den tegningskurs, nævnet fastsætter, er bindende for parterne, medmindre anden kurs fastsættes ved dom, jfr. § 35.

Stk. 4. Såfremt der ikke aftales eller fastsættes en kurs på mindst 100, kan konvertering af indeholdte bidrag ikke finde sted, og selskabet er ikke længere berettiget til at lade bidrag til fonden indestå.

§ 13. Nævnet fastsætter tegningskursen på grundlag af aktiernes værdi ved kalenderårets udløb.

Stk. 2. Kursfastsættelsen finder sted under hensyntagen til selskabets status, indtjeningsevne, udbytte og øvrige forhold.

Stk. 3. Nævnet og parterne kan fra ligningsmyndighederne kræve oplysning om den kurs (skattekursen), der benyttes ved beskatningen af selskabets aktionærer.

§ 14. Efter at tegningskursen er fastsat, finder konvertering sted i overensstemmelse med reglerne i lov om aktieselskaber om forhøjelse af aktiekapitalen ved konvertering af gæld. Bestyrelsen kan dog uden generalforsamlingens tilslutning foretage alle foranstaltninger, herunder gennemførelse af vedtægtsændringer, som er nødvendige i forbindelse med forhøjelsen af aktiekapitalen.

Stk. 2. Konvertering kan også finde sted ved udlevering af egne aktier.

Stk. 3. Består aktiekapitalen af flere aktieklasser, skal konverteringen ske forholdsmæssigt til aktier inden for hver klasse.

Stk. 4. Anmeldelse af kapitalforhøjelsen til Aktieselskabs-Registeret eller udlevering af egne aktier til fonden skal ske senest 3 måneder efter, at tegningskursen er endeligt fastsat.

§ 15. Aktierne giver ret til udbytte fra tidspunktet for indgivelse af anmeldelse til Aktieselskabs-Registeret eller for udlevering af egne aktier.

§ 16. Indestående bidrag til fonden forrentes fra udløbet af den efter § 3, stk. 2, fastsatte frist indtil det i § 15 nævnte tidspunkt eller den i § 18 nævnte indbetaling. Arbejdsministeren fastsætter rentens størrelse og fristen for dennes indbetaling.

§ 17. I særlige tilfælde kan den indestående del af bidraget efter § 11 efter aftale mellem fonden og selskabet og med godkendelse af selskabets lønmodtagere andrage en større eller mindre del end $^2/_3$.

Stk. 2. Arbejdsministeren fastsætter regler for udøvelsen af lønmodtagernes beføjelser efter stk. 1.

Stk. 3. Arbejdsministeren kan under ganske særlige omstændigheder, når hensynet til allerede indgåede forpligtelser over for andre stater, koncessionsforpligtelser eller ekstraordinære privatretlige forpligtelser taler derfor, fritage et selskab helt eller delvis fra at konvertere bidrag efter § 11 til aktiekapital. Sådan fritagelse kan gøres tidsbegrænset og bortfalder, når de pågældende forpligtelser ikke længere består.

§ 18. Indestående beløb, der ikke kan konverteres til aktier, indbetales kontant til fonden med tillæg af renter efter § 16.

§ 19. Aktieselskaber, der i et kalenderår gennemsnitlig beskæftiger under 50, men dog mindst 20 lønmodtagere, opgjort efter reglen i § 11, stk. 2, kan senest 1. december anmelde til fonden, at de i henhold til generalforsamlingsbeslutning vil lade $^2/_3$ af bidragene til fonden for det løbende og de følgende kalenderår forblive indestående i selskabet med ret og pligt til at konvertere bidragene til aktiekapital i overensstemmelse med reglerne i § 11, stk. 4 og §§ 12-18.

Stk. 2. Selskabets ret efter stk. 1 er betinget af

1) at en statsautoriseret eller registreret revisor ved anmeldelsen afgiver erklæring om, at selskabets egenkapital ikke er mindre end aktiekapitalen,
2) at selskabet tiltræder den ordning, som efter lov om aktieselskaber gælder for arbejdstageres minimumsrepræsentation i bestyrelsen i selskaber med over 50 ansatte. Med fondens samtykke kan minimumsrepræsentationen dog fastsættes til 1 medlem.

Stk. 3. Et selskab, som én gang har ladet bidrag indestå efter stk. 1, skal fortsat være berettiget hertil, indtil selskabets gennemsnitlige antal beskæftigede er faldet under 10, opgjort efter reglen i § 11, stk. 2.

Stk. 4. Med det i stk. 1 nævnte varsel kan selskabet anmelde til fonden, at det i henhold til generalforsamlingsbeslutning med virkning fra og med det løbende kalenderår ikke længere vil lade bidrag indestå i selskabet.

Stk. 5. Arbejdsministeren kan nedsætte de i stk. 1 og § 21, stk. 3, nævnte grænser på 20 lønmodtagere.

Kapitel 5.

Lønmodtagerkapital i andre virksomheder end de i kapitel 4 nævnte aktieselskaber.

§ 20. Private erhvervsvirksomheder, herunder andelsforeninger o. lign., der ikke er omfattet af stk. 3, 2. punktum og som i løbet af et kalenderår gennemsnitligt har beskæftiget mindst 10 lønmodtagere, opgjort efter reglen i § 11, stk. 2, kan senest 1. december anmelde til fonden, at de vil lade $^2/_3$ af bidragene for det løbende og de følgende kalenderår forblive indestående i virksomheden som lån.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke for aktieselskaber, som i henhold til kap. 4 skal eller kan lade $^2/_3$ af bidraget for det pågældende år indestå i selskabet.

Stk. 3. Vedkommende fagminister kan efter forhandling med arbejdsministeren og økonomi- og budgetministeren tillade, at reglerne i stk. 1 anvendes på tilsvarende måde for så vidt angår en statslig eller kommunal erhvervsvirksomhed. Det samme gælder en privat erhvervsvirksomhed, institution m. v., hvis drift i væsentligt omfang finansieres ved statslige eller kommunale tilskuds- eller refusionsordninger, eller en virksomhed, hvori stat eller kommune er ansvarlig deltager.

Stk. 4. Arbejdsministeren kan nedsætte den i stk. 1 nævnte grænse på 10 lønmodtagere.

Stk. 5. Med det i stk. 1 nævnte varsel kan virksomheden anmelde til fonden, at den med virkning fra og med det løbende kalenderår ikke længere vil lade bidrag indestå i virksomheden.

§ 21. Retten til lån er betinget af, at virksomheden efter en almindelig bankmæssig vurdering kan anses for kreditværdig.

Stk. 2. Lånene ydes med fast løbetid og med forrentning svarende til pengeinstitutternes almindelige udlånsrente. Lånevilkårene fastsættes i øvrigt af fondens repræsentantskab.

Stk. 3. Såfremt en virksomhed med 20 ansatte eller derover, opgjort efter reglen i § 11, stk. 2, omdannes til aktieselskab, skal lånene enten indfries eller konverteres til aktiekapital efter reglerne i kapitel 4.

Stk. 4. Fonden kan overlade administrationen af låneordningen til banker og sparekasser.

Kapitel 6.

Anbringelse af fondens frie midler.

§ 22. Den del af fondens midler, som ikke indestår i virksomhederne efter reglerne i kap. 4 eller 5, anbringes efter retningslinier, der fastsættes af fondens repræsentantskab. Repræsentantskabet skal påse, at midlerne i videst muligt omfang anbringes aktivt i erhvervslivet: i aktier, jfr. dog § 23, som indskud i kommanditselskaber eller på anden måde som ansvarlig kapital.

Stk. 2. Midler, der ikke anbringes som nævnt i stk. 1, kan bl. a. anvendes som udlån til investeringsformål eller til erhvervelse af fast ejendom.

Stk. 3. Lån kan ydes gennem banker, sparekasser, finansieringsinstitutter og andre kapitalformidlende virksomheder.

Kapitel 7.

Lønmodtagernes medindflydelse.

§ 23. De aktier, fonden ejer, er forbundet med samme rettigheder og pligter som andre aktier i de pågældende selskaber.

Stk. 2. Fonden kan højst eje aktier svarende til halvdelen af selskabets samlede aktiekapital.

Stk. 3. Består aktiekapitalen af flere aktieklasser, kan fonden højst eje halvdelen af aktierne i hver aktieklasse.

§ 24. Stemmeretten og andre beføjelser, der er knyttet til aktier, som er erhvervet i medfør af kap. 4, udøves af lønmodtagerne i det pågældende selskab.

Stk. 2. Det samme gælder for aktier, der er erhvervet i medfør af kap. 6, medmindre fondens ledelse under særlige omstændigheder bestemmer, at beføjelserne skal udøves direkte af fonden.

Stk. 3. Arbejdsministeren fastsætter regler for udøvelsen af lønmodtagernes beføjelser efter stk. 1 og 2.

Stk. 4. Arbejdsministeren fastsætter ligeledes regler om opstilling til generalforsamlingsvalg af kandidater blandt lønmodtagerne til bestyrelsen.

§ 25. Indenfor den offentlige sektor skal det tilstræbes, at lønmodtagerne så vidt muligt stilles på tilsvarende måde med hensyn til medindflydelse som lønmodtagere i private virksomheder.

§ 26. Fonden skal ved bl. a. undervisnings- og oplysningsvirksomhed og ved at yde driftsøkonomisk og regnskabsmæssig bistand medvirke til, at lønmodtagerne på bedst mulig måde kan udøve den medindflydelse, der tilkommer dem.

Kapitel 8.

Fondens organisation.

§ 27. Fonden ledes af et repræsentantskab, en bestyrelse og en direktion.

§ 28. Repræsentantskabet består af 60 medlemmer, nemlig 36 medlemmer, der repræsenterer lønmodtagerne, og 24 andre medlemmer, der udpeges af arbejdsministeren.

Stk. 2. Af lønmodtagerrepræsentanterne udpeger Landsorganisationen i Danmark 18, Fællesrådet for danske Tjenestemands- og Funktionærorganisationer 6, Akademikernes Centralorganisation og Fællesrepræsentationen for danske Arbejdsleder- og tekniske Funktionærforeninger hver 2, Foreningen af Arbejdsledere i Danmark, Ingeniør-Sammenslutningen, Statstjenestemændenes Centralorganisation I og Teknisk Landsforbund hver 1.

Stk. 3. Landsorganisationen i Danmark og Fællesrådet for danske Tjenestemands- og Funktionærorganisationer tilgodeser ved udpegningen, at lønmodtagere i privat og offentlig ansættelse repræsenteres forholdsmæssigt.

Stk. 4. Ud over de i stk. 2 nævnte medlemmer udpeges 4 medlemmer af arbejdsministeren efter indstilling fra lønmodtagerorganisationer uden for de i stk. 2 nævnte organisationer. Lønmodtagerorganisationer, der ønsker at komme i betragtning ved arbejdsministerens udpegning, retter henvendelse herom til arbejdsministeren på nærmere af denne angiven måde.

Stk. 5. Repræsentantskabet udpeges for 3 år ad gangen, jfr. dog stk. 7, 1. punktum. Genvalg kan finde sted.

Stk. 6. Repræsentantskabet er fondens øverste myndighed. Det fastlægger retningslinierne for fondens virksomhed i overensstemmelse med reglerne i denne lov og skal have forelagt årsregnskab og -beretning til godkendelse.

Stk. 7. Repræsentantskabet vælger selv sin formand og fastsætter selv sin forretningsorden, herunder afstemningsregler og regler om afgangsorden for medlemmerne. Repræsentantskabet skal holde møde, når mindst 4 bestyrelsesmedlemmer eller 10 medlemmer af repræsentantskabet ønsker det.

§ 29. Bestyrelsen består af 10 medlemmer, der vælges af repræsentantskabet, således at lønmodtagerrepræsentanterne vælger 6 og de øvrige medlemmer af repræsentantskabet 4.

Stk. 2. Bestyrelsens medlemmer vælges for 3 år ad gangen, jfr. dog stk. 3, 2. punktum. Genvalg kan finde sted.

Stk. 3. Bestyrelsen vælger selv sin formand og fastsætter sin forretningsorden, som skal godkendes af repræsentantskabet. I forretningsordenen optages bl. a. afstemningsregler og regler om afgangsorden for medlemmerne.

Stk. 4. Bestyrelsen leder fondens administration efter de af repræsentantskabet fastsatte retningslinier. Bestyrelsen afgiver hvert år regnskab og beretning til repræsentantskab og tilsynsråd, jfr. § 32. Regnskabet offentliggøres.

Stk. 5. Bestyrelsen ansætter direktion og andet ledende personale. Direktionen forestår den daglige ledelse af fonden.

§ 30. Udgifterne ved fondens drift afholdes af de indbetalte bidrag til fonden.

§ 31. Fondens regnskabsår er kalenderåret.

Stk. 2. Fondens regnskab skal revideres af mindst 2 statsautoriserede revisorer.

Kapitel 9.

Tilsyn.

§ 32. Folketinget vælger efter reglerne i folketingets forretningsorden iblandt sine medlemmer et tilsynsråd på 17 medlemmer.

Stk. 2. Rådet fører tilsyn med fondens ledelse og virksomhed. Rådet kan afkræve fonden enhver oplysning, som er nødvendig for udøvelsen af tilsynet med fondens drift.

Stk. 3. Rådet videregiver fondens årsregnskab og -beretning til folketinget med sine bemærkninger.

Kapitel 10.

Ankebestemmelser m. v.

§ 33. Fondens beslutninger om

1) arbejdsgiverbidrag, jfr. kap. 2,
2) ret til andele, jfr. § 5, og
3) antallet af beskæftigede lønmodtagere, jfr. § 11, stk. 1-3, § 19, stk. 1 og 3, § 20, stk. 1, og § 21, stk. 3,

kan inden 4 uger efter, at beslutningen er meddelt den pågældende, indbringes for

ankenævnet for Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Stk. 2. Ankenævnets afgørelse kan indbringes for domstolene inden 2 måneder efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende.

§ 34. Arbejdsministeren nedsætter et nævn til fastsættelse af tegningskurser, jfr. § 12, stk. 2, og § 13.

Stk. 2. Nævnet består af

1) et fast formandskab på mindst 5 medlemmer, som skal være uafhængige af erhvervs- og lønmodtagerorganisationer,
2) et antal medlemmer, hvoraf halvdelen udpeges efter indstilling fra erhvervsorganisationer og halvdelen efter indstilling fra lønmodtagerorganisationer.

Stk. 3. De i stk. 2, nr. 2, nævnte medlemmer beskikkes for 4 år ad gangen. Genbeskikkelse kan finde sted.

Stk. 4. I behandlingen af en sag skal deltage mindst 1 medlem af formandskabet og mindst 2 medlemmer udpeget af formandskabet blandt de i stk. 2, nr. 2, nævnte medlemmer, således at erhvervsorganisationer og lønmodtagerorganisationer er ligeligt repræsenteret.

Stk. 5. Enhver, der deltager i nævnets sagsbehandling, har under ansvar efter borgerlig straffelovs § 152 og § 264 b tavshedspligt med hensyn til, hvad han erfarer ved sagens behandling.

Stk. 6. Arbejdsministeren fastsætter nærmere regler for nævnets etablering og virksomhed. Forretningsordenen for nævnet fastsættes af ministeren.

§ 35. Spørgsmål om fastsættelse af tegningskursen, jfr. § 12, stk. 3, kan ikke indbringes for domstolene, inden nævnets afgørelse foreligger. Sag skal anlægges inden 2 måneder efter, at nævnets afgørelse er meddelt parterne.

Kapitel 11.

Straffebestemmelser m. v.

§ 36. Den, som undlader på et selskabs vegne rettidigt at afgive de i § 11, stk. 4, og § 19, stk. 1, jfr. § 11, stk. 4, nævnte oplysninger eller afgiver urigtige eller vildledende oplysninger, straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Stk. 2. Ved overtrædelser af stk. 1 kan der pålægges aktieselskabet som sådant bødeansvar.

§ 37. Et medlem af et aktieselskabs bestyrelse, der ikke opfylder de pligter, som påhviler ham efter § 12, stk. 1, og § 14, stk. 4, eller disse bestemmelser sammenholdt med § 19, stk. 1, straffes med bøde.

Stk. 2. Den, som ved dom kendes skyldig efter stk. 1, kan endvidere i dommen som tvangsmiddel pålægges at betale en daglig eller ugentlig bøde. Om afsoning af sådanne bøder gælder § 17 i lov om ikrafttræden af borgerlig straffelov m. m.

§ 38. Et medlem af fondens repræsentantskab, bestyrelse eller direktion, som gør sig skyldig i grov eller oftere gentagen forsømmelse eller skødesløshed, der kan medføre tab for fonden, straffes med bøde eller hæfte, medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning.

§ 39. Enhver, der varetager opgaver i henhold til denne lov, har under ansvar efter borgerlig straffelovs § 152 og § 264 b tavshedspligt med hensyn til de oplysninger, som meddeles af skattemyndighederne og Arbejdsmarkedets Tillægspension til brug for lovens administration m. v.

§ 40. Bidrag og renter heraf kan inddrives ved udpantning efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved udpantning for skatter og afgifter m. v.

Kapitel 12.

Ikrafttrædelsesbestemmelser.

§ 41. Loven træder i kraft den 1. juli 1973.

Stk. 2. Bidrag efter § 2 svares første gang for kalenderåret 1974.

§ 42. Senest i folketingsåret 1975-76 fremsætter arbejdsministeren forslag til revision af loven, bl. a. med henblik på en eventuel ændring af finansieringsformen, således at indbetalingen af bidrag efter § 2 kombineres eller delvis erstattes med indbetaling af en del af overskuddet i erhvervsvirksomheder.

§ 43. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

De seneste årtiers samfundsudvikling har ført til en almindelig erkendelse af et behov for, at lønmodtagerne på grundlag af deres arbejdsindsats dels opnår andel i den fremtidige kapitaltilvækst, og dels får øget adgang til medbestemmelse på deres arbejdspladser.

Samtidig erkendes fra alle sider nødvendigheden af en forøgelse af kapitaldannelsen som en af forudsætningerne for en større produktivitetsstigning og dermed bedre konkurrencemæssig stilling.

Lovforslaget må ses som et naturligt led i de bestræbelser, der i en årrække har været udfoldet for at imødekomme de nævnte behov. Forslaget indebærer imidlertid, at der tages et afgørende skridt i denne udvikling. Der opbygges for første gang en ordning, der skaber forudsætningerne for i stor målestok — og i indbyrdes sammenhæng — at gennemføre medejendomsret, medbestemmelsesret og øget kapitaldannelse.

Lovforslaget skal i øvrigt ses i sammenhæng med de forslag til nye bestemmelser om medarbejderrepræsentation som indeholdes i det samtidig fremsatte lovforslag om aktieselskaber og om anpartsselskaber. Det skal også ses i sammenhæng med lovforslagene om statslig repræsentation i banker og forsikringsselskaber og om medarbejderrepræsentation i sparekasser og forsikringsselskaber.

Under overvejelserne om den i forslaget indeholdte praktiske udformning af et første skridt i retning af økonomisk demokrati er følgende hovedprincipper lagt til grund:

1) Lønmodtagerne bør i kraft af deres arbejdsindsats have andel i ejendomsretten. De enkeltes andele bør være lige store og være personlig ejendom.
2) Lønmodtagerkapitalens tilvejebringelse bør baseres på arbejdsindsatsen, der er lønmodtagernes bidrag til det samlede produktionsresultat, uanset om den enkeltes indsats ydes ved produktion i snævrere forstand eller ved arbejde i servicevirksomhed eller i den offentlige sektor.
3) Risikoen for den enkelte lønmodtagers kapitalandel begrænses, fordi den bæres af lønmodtagerne i fællesskab gennem fonden.
4) Medejendomsretten bør ikke kunne indsnævre den enkelte lønmodtagers muligheder for at skifte arbejdsplads.
5) Den medindflydelse, som lønmodtagerkapitalen giver adgang til, bør ligesom den medindflydelse, der opstår efter forslag til lov om aktieselskaber, udøves af lønmodtagerne selv på den virksomhed, hvor de er ansat, således at der opnås et øget nærdemokrati.
6) Lønmodtagerkapitalen bør i videst muligt omfang anbringes aktivt i erhvervslivet som ansvarlig kapital.

Regeringen er klar over, at der ikke med dette forslag er sket en endelig udformning af økonomisk demokrati, der kan iværksættes med fuld styrke fra et givet tidspunkt. For det første kan visse af de ovennævnte principper ikke gennemføres fuldtud i praksis uden ny omfattende lovgivning på forskellige områder. For det andet må det anses for hensigtsmæssigt, at den ordning, der opbygges, sættes gradvis i gang, så både lønmodtagere og virksomheder og samfundet som sådant får rimelig adgang til at indhøste erfaringer.

Det er regeringens agt, at den foreslåede ordnings iværksættelse skal følges op med bestræbelser for, at den obligatoriske anbringelse af ansvarlig lønmodtagerkapital med deraf følgende medindflydelse udvides til flere virksomhedsformer end aktieselskaber.

Det er ligeledes hensigten at overveje, om lønmodtagerkapitalen fra et senere tidspunkt delvis bør tilvejebringes i form af indbetaling af en del af overskuddet i erhvervsvirksomhederne, jfr. § 42. Problemerne omkring overskudsdeling er imidlertid så komplicerede, at det kræver indgående undersøgelser, før det kan afgøres, om en sådan ordning bør søges gennemført.

Idet der i øvrigt henvises til lovteksten og bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser, skal neden for gives en oversigt over den foreslåede ordnings hovedtræk:

A. Lønmodtagerkapitalens tilvejebringelse.
B. Lønmodtagerkredsen.
C. Lønmodtagernes ejendomsret til kapitalen.
D. Lønmodtagerkapitalens anbringelse.
E. Lønmodtagernes medindflydelse.
F. Lønmodtagernes Investerings- og Udbyttefond.
G. Administration og omkostninger.

A. Lønmodtagerkapitalens tilvejebringelse.

Kapitalen tilvejebringes ved bidrag fra arbejdsgivere, som beskæftiger lønmodtagere, for hvem der skal betales ATP-bidrag. Bidragene betales i forhold til den samlede A-indkomst, som disse arbejdsgivere

udbetaler. Ved dette system baseres bidragene på arbejdsindsatsen, og opbygning af et specielt register undgås, fordi ordningen kan administreres på grundlag af oplysningerne i allerede eksisterende registre, nemlig ATP og kildeskattedirektoratet. Dette indebærer, at visse arbejdsgivere ikke kommer til at yde bidrag. Det drejer sig dels om arbejdsgivere, som udelukkende beskæftiger lønmodtagere, som ikke er omfattet af ATP, og dels om arbejdsgivere som alene beskæftiger lønmodtagere, hvis aflønning er B-indkomst.

Der foreslås en etapevis igangsættelse af bidragsbetalingen, således at bidraget for 1974 skal udgøre ½ pct. af de pågældende arbejdsgiveres udbetalte A-indkomst, stigende med ½ pct. årlig, til bidraget i 1983 udgør 5 pct.

I bilag 1 er ud fra visse forudsætninger foretaget en opstilling af bl. a. den sandsynlige udvikling af størrelsen af bidragene til fonden. Det fremgår heraf, at bidraget for 1974 vil andrage ca. 0,5 mia. kr., svarende til en lønsum på 95 mia. kr., og i 1983 ca. 10,3 mia. kr., svarende til en lønsum på 206 mia. kr.

Det anses af administrative grunde for nødvendigt i hvert fald i en indkøringsperiode at arbejde med årlige indbetalinger — første gang i begyndelsen af 1975 — fra de enkelte arbejdsgivere. Også hensynet til den administrative belastning af arbejdsgiverne synes at tale for årlige indbetalinger. Skulle afgørende modstående hensyn vise sig, må det på et senere tidspunkt overvejes, om en ordning med a conto indbetalinger for kortere perioder bør gennemføres.

B. Lønmodtagerkredsen.

Som tidligere nævnt har det som udgangspunkt været ønskeligt, at samtlige lønmodtagere får del i ejendomsretten til lønmodtagerkapitalen. Også på dette område tilsiger administrative hensyn imidlertid visse begrænsninger. Det er valgt som udgangspunkt at benytte det bestående ATP-lønmodtagerregister til afgrænsning af lønmodtagerkredsen. Ordningen kommer derfor ikke til at omfatte de grupper, for hvem der ikke betales ATP-bidrag. Det drejer sig navnlig om lønmodtagere under 18 år og over 66 år samt lønmodtagere med under 15 timers ugentlig beskæftigelse.

C. Lønmodtagernes ejendomsret til kapitalen.

Den samlede lønmodtagerkapital ejes efter forslaget af lønmodtagerne i fællesskab.

Andelsbeløbene opgøres for hvert enkelt kalenderår på følgende måde:

Summen af samtlige arbejdsgiverbidrag for det pågældende år med fradrag af årets administrationsudgifter divideres med antallet af andele. Af praktisk administrative grunde er det i forslaget valgt alene at skelne mellem hele og halve andele samt at fastsætte en undergrænse, således at meget lav beskæftigelsesgrad ikke giver grundlag for at opnå andel. Hel andel opnås af lønmodtagere, for hvem der i et kalenderår til ATP er (eller skulle have været) indbetalt et beløb svarende til mindst 32 hele ATP-ugebidrag. Halv andel opnås tilsvarende på grundlag af mindre end 32, men dog mindst 16 ugebidrag. Med disse grænser ville der for året 1971 være blevet tale om ca. 1,3 mill. hele andele, ca. 0,35 mill. halve andele, medens ca. 0,3 mill. lønmodtagere under ATP-ordningen ikke ville have haft ret til andel.

Hver berettiget lønmodtager får tilsendt et bevis (fondsbevis) med angivelse af andelsbeløbets størrelse og lydende på navn. Beviserne udstedes i serier for det enkelte år (serieåret).

Indtægterne (renter, aktieudbytter m. v.), af den samlede lønmodtagerkapital med regulering for realiserede gevinster og konstaterede tab, godskrives én gang årligt alle fondsbeviser i forhold til deres pålydende med tillæg af tidligere foretagne godskrivninger. Det er tanken at give meddelelse om godskrivningernes størrelse ved hvert år at tilsende den enkelte lønmodtager en kontoudskrift.

Fondsbevisernes pålydende og de godskrevne beløb er lønmodtagernes personlige ejendom. For at opnå den tilstræbte kapitalopsparing foreslås en 7-årig bindingsperiode, dog med adgang til indløsning efter det fyldte 67. år, ligesom de forfalder til betaling ved ejerens død. Endvidere foreslås det, at fondsbeviser og godskrivninger ikke kan sælges eller pantsættes.

Beløbene kan opsiges til udbetaling efter bindingsperiodens udløb eller efter ejerens fyldte 67. år. Ved udbetaling beskattes beløbet med en fast procent. Om beskatningen henvises til det samtidig hermed fremsatte forslag til lov om afgift ved indløsning af fondsbeviser, hvorefter beskatningsprocenten er 35, idet der dog ved en frivillig binding ud over 7-års perioden på mindst 5 år kun beskattes med 25 pct.

D. Lønmodtagerkapitalens anbringelse.

Hovedsigtet med anvendelsen af lønmodtagerkapitalen er som nævnt, at den skal anbringes som ansvarlig kapital i erhvervsvirksomheder og samtidig være basis for den medindflydelse, som tilsigtes opnået for lønmodtagerne. Dette måtte, hvis hensigten skulle opnås fuldt ud, føre til en ordning, der indebar en obligatorisk anbringelse af midlerne i

samtlige bidragydende virksomheder. Noget sådant ville forudsætte, at alle virksomhedsformer var underkastet lovgivning med hensyn til regnskab og organisation.

De fornødne regulerende lovregler findes kun for aktieselskaber, og det er derfor valgt alene at foreslå obligatorisk anbringelse af lønmodtagerkapital inden for dette område, og den obligatoriske ordning omfatter alene de aktieselskaber, der beskæftiger mange lønmodtagere — efter forslaget mindst 50 lønmodtagere. Den obligatoriske anbringelse af lønmodtagerkapital kommer imidlertid herved til at omfatte en meget betydelig del af erhvervslivet. Det kan anføres, at ca. 2.800 aktieselskaber med over 50 ansatte i 1971 udbetalte ca. 21 mia. kr. i lønsum, svarende til ca. 30 pct. af den samlede lønsum eller ca. 43 pct. af lønsummen i den private sektor.

For disse store aktieselskaber foreslås det, at $^2/_3$ af det årlige arbejdsgiverbidrag skal forblive indestående i selskabet som lønmodtagerkapital. Det indestående beløb skal hvert år konverteres til aktiekapital.

Det foreslås, at lønmodtager-aktiekapitalen højst kan udgøre 50 pct. af det enkelte selskabs samlede aktiekapital. Ordningens formål er alene at skabe en lønmodtagerkapital og -indflydelse, der er i ligevægt med de øvrige aktionærinteresser.

Når 50 pct.'s grænsen er nået, kan arbejdsgiverbidragene ikke længere konverteres til aktier og skal derefter indbetales kontant, med mindre virksomheden anmelder til fonden, at bidragene fremtidig skal indestå som lån efter reglerne i kap. 5.

For mindre aktieselskaber, det vil efter forslaget sige selskaber, der beskæftiger under 50, men dog mindst 20 lønmodtagere, er der ingen obligatorisk ordning, men en adgang til med generalforsamlingstilslutning at lade $^2/_3$ af arbejdsgiverbidraget forblive indestående i selskabet, således at det årligt konverteres til aktiekapital. Et vilkår for denne adgang er, at selskabet tiltræder en ordning om ret for arbejdstagerne til repræsentation i bestyrelsen svarende til ordningen i forslaget til lov om aktieselskaber, hvorefter der i selskaber med over 50 ansatte er ret for arbejdstagerne til 2 repræsentanter i bestyrelsen. I de her omhandlede situationer, hvor der er tale om vilkår, der skal gælde over for mindre selskaber, skal repræsentationen dog kunne nedsættes til 1 bestyrelsesmedlem. Denne gruppe af mindre selskaber omfatter ca. 2.600 virksomheder, der dog kun repræsenterer en samlet årlig lønsum på ca. 2,7 mia. kr. svarende til 4 pct. af den samlede lønsum.

For andre private erhvervsvirksomheder, som beskæftiger mindst 10 lønmodtagere, (herunder aktieselskaber der beskæftiger under 20 lønmodtagere), er der adgang til at lade $^2/_3$ af arbejdsgiverbidraget indestå i virksomheden som lån. Denne gruppe omfatter ca. 20.000 virksomheder med en årlig lønsum på ca. 17 mia. kr., svarende til ca. 24 pct. af den samlede lønsum.

Den del af lønmodtagerkapitalen, der ikke efter de ovenfor omtalte regler indestår i virksomhederne — de såkaldt frie midler — skal i videst muligt omfang anbringes aktivt i erhvervslivet i aktier, som indskud i kommanditselskaber eller på anden måde som ansvarlig kapital. Den del af de frie midler, som ikke anbringes efter disse retningslinier, kan bl. a. anvendes som udlån til investeringsformål, herunder til investeringer inden for den offentlige sektor samt til køb af fast ejendom. De frie midler forudsættes kun i nødvendigt omfang, f. eks. af likviditetsmæssige grunde, anbragt i obligationer.

E. Lønmodtagernes medindflydelse.

De beføjelser — stemmeret på generalforsamlingen m. v. — der er knyttet til de aktier, som erhverves af fonden ved obligatorisk eller frivillig konvertering af arbejdsgiverbidrag eller ved køb for frie midler, skal efter forslaget udøves af lønmodtagerne i det pågældende selskab. Her får således lønmodtagernes kapitalandel en direkte nærdemokratisk effekt. Lønmodtagerne skal udpege repræsentant(er) til generalforsamlingen og skal tage stilling til, hvorledes lønmodtagerkapitalen skal forholde sig til de spørgsmål, der kommer til afgørelse på generalforsamlingen.

Efter forslaget til lov om aktieselskaber sikres der lønmodtagerne en repræsentation fra ordningens begyndelse i de selskaber, hvor der efter denne lov efterhånden kan blive tale om repræsentation i bestyrelsen på grundlag af lønmodtagerkapitalen.

Det gælder for det første umiddelbart i selskaber med over 50 lønmodtagere, hvor lønmodtagerne straks opnår en ret til at lade sig repræsentere i bestyrelsen med 2 medlemmer.

Det gælder dernæst i de selskaber med mellem 20 og 50 ansatte, som har ønsket, at $^2/_3$ af arbejdsgiverbidraget skal indestå som aktiekapital. I disse tilfælde er det som nævnt en betingelse, at lønmodtagerne opnår ret til repræsentation i bestyrelsen ligesom i de større selskaber.

Når lønmodtagerne på generalforsamlingen får valgt 2 eller flere repræsentanter til bestyrelsen på grundlag af lønmodtagerkapitalen, erstatter disse repræsentanter de i henhold til aktieselskabsloven af lønmodtagerne uden om generalforsamlingen valgte medlemmer af bestyrelsen.

Udover den ovennævnte adgang til direkte repræsentation er der ikke sikret lønmodtagerkapitalen

nogen fortrinsstilling ved valg til bestyrelsen. Det vil således afhænge af forholdene i det enkelte selskab, hvornår og i hvilket omfang der på selskabets generalforsamling på grundlag af lønmodtagerkapitalen vil kunne vælges lønmodtagerrepræsentanter til bestyrelsen.

En øget medindflydelse for de ansatte kan for så vidt angår andre virksomhedsformer opnås gennem vilkår fastsat af fonden i forbindelse med adgangen til at lade $^2/_3$ af arbejdsgiverbidragene indestå som lån, jfr. kap. 5.

Endelig forudsættes de frie midlers anvendelse at kunne bidrage til medindflydelse for lønmodtagerne i de virksomheder, hvor de frie midler anbringes.

F. Lønmodtagernes Investerings- og Udbyttefond.

Der oprettes efter forslaget en Lønmodtagernes Investerings- og Udbyttefond.

De ovenfor omtalte ordninger og regler er alle bygget op med henblik på at kunne administreres af fonden. Denne opbygning af systemet muliggør, at lønmodtagerne bliver berettiget til den samlede lønmodtagerkapital med andele beregnet på grundlag af omfanget af den enkeltes beskæftigelse, men uafhængig af størrelsen af den enkeltes indtægt, og uanset i hvilken art af virksomhed den pågældende er ansat samt med fælles risikodækning.

I det følgende skal gennemgås fondens hovedfunktioner og opbygningen af dens ledelse, idet der i øvrigt henvises til afsnit G nedenfor.

Fonden skal modtage de arbejdsgiverbidrag, der udgør fondens midler, herunder bidragene for de offentligt ansatte.

Fonden skal endvidere udstede fondsbeviser, foretage udbyttegodskrivninger til disse og foretage udbetalinger ved indløsningen af beviserne.

Disse funktioner forudsættes som nævnt udført på grundlag af registrene i ATP og kildeskattedirektoratet, men for fondens regning. Klager over afgørelser vedrørende arbejdsgiverbidrag, ret til fondsbeviser og opgørelse af antallet af lønmodtagere foreslås behandlet af et allerede eksisterende organ, ankenævnet for ATP.

Ved obligatorisk eller frivillig konvertering af arbejdsgiverbidrag til aktiekapital skal fonden modtage aktierne. Da de eksisterende skattekurser eller for de børsnoterede selskaber børskurserne er fundet uanvendelige som konverteringskurs, er det foreslået, at tegningskursen skal fastsættes ved aftale mellem fonden og det enkelte selskab, jfr. nærmere bemærkningerne til § 12. Såfremt der ikke inden 6 måneder efter kalenderårets udløb er opnået aftale om kursen, fastsættes denne af et af arbejdsministeren nedsat nævn. Nævnet skal bestå af et fast formandskab på mindst 5 medlemmer, som skal være uafhængige af erhvervs- og lønmodtagerorganisationer samt et antal medlemmer, hvoraf halvdelen udpeges efter indstilling af erhvervsorganisationer og halvdelen efter indstilling af lønmodtagerorganisationer.

Beføjelserne i henhold til konverteringsaktierne udøves som nævnt af lønmodtagerne i det enkelte selskab, men fonden står som ejer af aktierne.

Hvor $^2/_3$ af arbejdsgiverbidraget indestår som lån — jfr. kap. 5 i lovforslaget — står fonden som kreditor for lånene, men det foreslås, at fonden kan overlade administrationen af låneordningerne til banker og sparekasser. Det forudsættes, at fonden søger indgået overenskomster med disse pengeinstitutter, og at der opstilles få og så vidt muligt objektive kriterier for låneaftalens indgåelse, således at fonden kun i undtagelsestilfælde selv skal deltage i ekspeditionen af disse lånesager.

Fonden skal endvidere administrere de frie midler. Det er som nævnt ovenfor foreslået, at midlerne primært skal placeres aktivt som ansvarlig kapital i form af aktier, kommanditkapital og lignende. Stemmeret m.v. knyttet til aktier indkøbt for de frie midler udøves som hovedregel af lønmodtagerne i det enkelte selskab.

I det omfang der bliver tale om udlån af de frie midler, er det foreslået, at lånene kan ydes gennem banker, sparekasser, finansieringsinstitutter og andre kapitalformidlende institutter. En del af udlånsvirksomheden forudsættes søgt tilrettelagt efter generelle retningslinier, således at disse lånesager kan administreres af pengeinstitutterne. Kun låneforretninger af speciel karakter, herunder meget store udlån, bør varetages af fonden selv.

Det forudsættes, at de frie midler i et vist omfang skal kunne anvendes til løsning af ønskelige finansieringsopgaver, som ellers vanskeligt ville kunne gennemføres, f. eks. fordi de er særlig risikobehæftede.

Fonden forudsættes at tilrettelægge sin almindelige udlånsvirksomhed således, at den ikke modvirker samfundets generelle økonomiske politik.

I bilag 1 er der på grundlag af forslagets regler om midlernes tilvejebringelse og placering samt reglerne om tilbagebetaling til lønmodtagerne skønnet over udviklingen i fondens størrelse og dermed over den årlige opsparing, der finder sted i fonden. Det er herved beregningsmæssigt forudsat, at lønmodtagerne indløser deres fondsbeviser på det tidligst mulige tidspunkt, at den årlige lønsum stiger med 9 pct. om året, at udlån forrentes med 9 pct. pro anno, og at

der på aktierne opnås et årligt udbytte på 4,5 pct. af det oprindelige anskaffelsesbeløb.

På grundlag af opstillingen ses det, at den omstændighed, at udbetalingen af fondsbeviserne sætter gradvis i gang endnu inden opbygningen af arbejdsgiverbidragene er tilendebragt, sikrer et jævnt forløb af den årlige opsparing i fonden, således at udbetalingen af fondsbeviserne ikke skulle rejse særlige samfundsøkonomiske problemer. Opsparingen i fonden (stigningen i fondens formue bortset fra den del af stigningen, der skyldes kapitalgevinster) vokser frem til 1989, da den udgør godt 11 mia. kr. om året.

Det fremgår endvidere af opstillingen, at den årlige nettoplacering af frie midler vil blive reduceret efter 10-12 år.

Der skal dog i den forbindelse peges på, at det ved skønnene er forudsat, at adgangen til konvertering af arbejdsgiverbidrag til aktier udnyttes fuldtud, og at 50 pct.-grænsen for aktiebesiddelse ikke får nogen effekt. Dette er næppe realistisk ligesom næppe alle vil hæve deres fondsbeviser efter 7 år, og nettotilgangen af frie midler vil derfor næppe blive reduceret så meget, som det fremgår af tabellerne.

Det skal endelig omtales, at fonden efter forslaget skal bistå lønmodtagerne, så de på bedst mulig måde kan udøve den medindflydelse, der tilkommer dem. Det forudsættes bl. a., at fonden stiller kvalificeret bistand til rådighed for lønmodtagerne med hensyn til information og analyse vedrørende virksomhedernes regnskabsforhold og yder bistand ved stillingtagen til problemer, der forelægges i de virksomhedsorganer, hvor lønmodtagerne er repræsenteret.

Fonden foreslås ledet af et repræsentantskab, en bestyrelse og en direktion.

Den meget omfattende betydning, som fonden må forventes at få, såvel for samfundet som for lønmodtagerne, taler for, at repræsentantskabet får et forholdsvis stort antal medlemmer. Dette vil give mulighed for repræsentation for et meget bredt udsnit af lønmodtagerorganisationer. Samtidig vil det være muligt gennem de offentlige repræsentanter at varetage samfundsmæssige hensyn med nær tilknytning til fondens virksomhed, ligesom der vil kunne tilføres ledelsen ekspertise, som det offentlige måtte ønske repræsenteret.

På denne baggrund er det foreslået, at repræsentantskabet får 60 medlemmer. (Til sammenligning kan anføres, at repræsentantskabet i Arbejdsmarkedets Tillægspension har 31 medlemmer — 15 arbejdsgiver- og 15 lønmodtagerrepræsentanter samt en formand).

Af de 60 medlemmer foreslås 36 — eller $^3/_5$ — som repræsentanter for lønmodtagerne og 24 som repræsentanter for det offentlige.

Bestyrelsen foreslås sammensat af 6 medlemmer valgt af lønmodtagerrepræsentanterne og 4 af de øvrige medlemmer i repræsentantskabet, således at forholdet mellem disse to grupper bliver ens i bestyrelse og repræsentantskab.

Af hensyn til de betydelige samfundsinteresser, der berøres af fondens virksomhed, foreslås det, at folketinget vælger et tilsynsråd på 17 folketingsmedlemmer, der får en direkte adgang til at følge fondens drift.

Det bemærkes, at lovforslaget på en række områder bemyndiger arbejdsministeren til at udarbejde nærmere regler og retningslinier for fondens virksomhed og lønmodtagernes deltagelse i virksomhedernes ledelse. Da det skønnes hensigtsmæssigt nærmere at drøfte udformningen af en række af disse bestemmelser med fondens ledelse, er der ikke på nuværende tidspunkt udarbejdet udkast til sådanne regler.

G. Administration og omkostninger.

En vurdering af lovforslagets finansielle og administrative konsekvenser er behæftet med usikkerhed. De efterfølgende bemærkninger må vurderes med dette forbehold.

Efter forslaget vil det således på en række områder være overladt til en kommende fondsledelse selvstændigt at træffe beslutning om prioriteringen af fondens opgaver og om tilrettelæggelsen af den hertil fornødne administration. Lovforslaget forudsætter i sin opbygning, at der søges etableret et snævert samarbejde med ATP, men dets karakter beror på aftale mellem fondens ledelse og ledelsen af ATP. De to fonde skal løse forskellige opgaver og har en selvstændig retlig stilling. På tilsvarende måde påregnes fondens aktivforvaltning i et vist omfang administreret i et samarbejde med pengeinstitutterne m. fl. — navnlig for så vidt angår udlånsvirksomheden i henhold til forslagets kapitel 5 og 6 — men mulighederne for at etablere et sådant samarbejde beror til dels på fondsledelsens placeringspolitik, og et samarbejdes karakter og omfang bestemmes efter forhandling og aftale mellem fonden og pengeinstitutterne.

Fondens opgaver har endvidere efter forslaget i vid udstrækning karakter af muligheder og tilbud, hvis udnyttelse beror på virksomhedernes og lønmodtagernes afgørelse. Lovforslagets karakter af en fuldstændig nydannelse betyder endelig, at en vurdering af forslagets administrative og økonomiske konsekvenser på disse områder ikke kan baseres på erfaringer fra beslægtede forvaltningsområder.

Med de nævnte forbehold anslås fondens årlige driftsudgifter i de første år efter lovens ikrafttræden foreløbig til 40-50 mill. kr. Hertil kommer omkostninger ved pengeinstitutternes og andre finansieringsinstitutters deltagelse i fondens aktivforvaltning.

De statsfinansielle konsekvenser vedrører for det første omkostningerne ved den udvidelse af arbejdsmængden i en række ministerier og styrelser, der vil følge af fondens virksomhed. Det drejer sig i første række om arbejdsministeriet og Aktieselskabs-Registeret. De organisatoriske konsekvenser for statens forvaltning vil være begrænsede, når bortses fra etableringen under arbejdsministeriet af det særlige kursnævn. I alt anslås statens merudgifter som følge af den forøgede arbejdsmængde til 15-20 mill. kr. årligt. Udgiften til statens eget arbejdsgiverbidrag til fonden samt til delvis refusion i henhold til lovgivningen af kommunernes arbejdsgiverbidrag anslås for finansåret 1974-75 til ca. 100 mill. kr.

Statens provenu af indkomst- og selskabsbeskatningen vil blive reduceret i det omfang, arbejdsgiverbidragene fragår ved opgørelsen af arbejdsgivernes skattepligtige indkomst uden at blive beskattet hos lønmodtagerne eller fonden. Størrelsesordenen af dette mindreprovenu anslås — ud fra de forudsætninger, der er lagt til grund ved det samtidig fremlagte forslag om ændring af ligningsloven og selskabsskatteloven — for 1974 til 95 mill. kr.

For kommunernes vedkommende vil forslaget have mere begrænsede administrative konsekvenser. Kommunernes udgift til arbejdsgiverbidrag anslås, med fradrag for statens refusion, til ca. 50 mill. kr. i 1974-75, og reduktionen i det kommunale skatteprovenu til ca. 40 mill. kr., jfr. ligeledes ovennævnte lovforslag.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Til kapitel 1.

Formål.

Der henvises til de almindelige bemærkninger.

Til kapitel 2.

Tilvejebringelse af fondens midler.

Til § 2.

Til stk. 1.

1. Kredsen af bidragspligtige arbejdsgivere foreslås afgrænset ved anvendelse af oplysningerne såvel i kildeskattedirektoratets som i ATP's arbejdsgiverregistre.

I kildeskattedirektoratets register er registreret al udbetalt A-indkomst. Efter forslaget skal bidragspligt til fonden alene bygge på udbetaling af A-indkomst, som er omfattet af kildeskattelovens § 43, stk. 1, jfr. bilag 2 og 3, men ikke af andre former for A-indkomst, herunder offentlige og private pensioner m. v. Med en mindre ændring af de nuværende oplysningsskemaer vil man af kildeskattedirektoratets register kunne udskille oplysningerne om, hvilke arbejdsgivere der har udbetalt A-indkomst af den art, der har betydning i nærværende sammenhæng.

Kredsen af arbejdsgivere er yderligere begrænset til at omfatte arbejdsgivere, der for et kalenderår har indbetalt bidrag til ATP, jfr. bilag 4 og 5. Det er kun indbetaling af ATP-bidrag for lønmodtagere, der skaber pligt for arbejdsgiveren til at betale bidrag til fonden. (Den omstændighed, at en arbejdsgiver beskæftiger lønmodtagere, der alene er omfattet af ATP-ordningen som pensionsberettiget, skaber ikke bidragspligt for ham).

Denne yderligere begrænsning skyldes, at ATP-registeret samtidig danner grundlag for lønmodtagernes ret til fondsbeviser, jfr. nærmere bemærkningerne til § 5.

Da en række lønmodtagergrupper ikke er omfattet af ATP-loven, f. eks. personer med under 15 timers ugentlig beskæftigelse, bør udgangspunktet være, at der principielt kun betales bidrag for lønmodtagere, der får ret til fondsbevis. I det følgende er nærmere redegjort for de undtagelser, som det bl. a. af praktisk-administrative grunde er nødvendigt at gøre fra dette princip.

Den dobbelte afgrænsning af arbejdsgiverkredsen betyder, at ca. 60.000 private arbejdsgivere, som alene beskæftiger ikke-ATP-berettiget arbejdskraft (lønmodtagere, der ikke er medlemmer af ATP, jfr. ATP-lovens § 2) med en samlet lønsum anslået til ca. 1,5 mia. kr., ikke skal betale bidrag til fonden. Der vil her typisk være tale om ganske små arbejdsgivere, ofte i udkanten af det egentlige arbejdsmarked, hvor en bidragspligt med tilhørende kontrol ville volde uforholdsmæssigt meget besvær.

Uden for bidragspligten falder også ca. 9.000 arbejdsgivere, som beskæftiger privat hushjælp, hvis indkomst er B-indkomst. Disses lønsum kan derfor ikke kontrolleres via kildeskattedirektoratet, og af praktiske grunde må man undlade at kræve bidrag for dem.

2. Det beløb, en arbejdsgiver skal betale bidrag af, omfatter al A-indkomst efter kildeskattelovens § 43, stk. 1, hvad enten den er betalt eller blot godskrevet den pågældende lønmodtager for det pågældende kalenderår. Reglerne svarer hermed til reglerne for lønangivelse til skattevæsenet.

Uden for den bidragspligtige lønsum falder ikke alene alle former for private og offentlige pensioner, livrenter og forsikringsydelser m. v., men også dagpenge ved arbejdsløshed, sygdom eller fødsel.

Lovens lønbegreb følger således det til enhver tid i kildeskatteloven gældende. Herfor taler ikke alene praktiske grunde, idet kontrollen med de indbetalte beløb — med ganske få ændringer af de nuværende indbetalingsskemaer — da kan knyttes nært til de oplysninger, arbejdsgiverne afgiver til skattevæsenet, men også at kildeskattelovens lønbegreb „vederlag i penge samt i forbindelse hermed ydet fri kost og logi for personligt arbejde i tjenesteforhold" meget nøje svarer til, hvad man ud fra lovens formål finder er en ønskelig afgrænsning over for andre indkomstformer.

I henvisningen til kildeskattelovens regler ligger to ting. Det er for det første de indtægtsarter (lønudgifter), der omfattes af kildeskattelovens § 43, stk. 1, jfr. § 45, stk. 1, som dels er med til at udpege *kredsen* af bidragspligtige arbejdsgivere, dels bestemmer *omfanget* af bidragene (bidragene beregnes på grundlag af summen af disse lønudgifter). Det er for det andet den til enhver tid gældende skattemæssige *periodeafgrænsning*, der skal tages som udgangspunkt, når man skal afgøre, i hvilket år lønudgiften skal medtages ved beregningen af bidraget til investeringsfonden. Periodeafgrænsningsspørgsmålet kommer bl. a. til at spille ind i relation til feriegodtgørelse. Feriegodtgørelsen henføres skattemæssigt til samme år som den lønindtægt, der danner grundlag for godtgørelsen. For et givet kalenderår medtages således al feriegodtgørelse, som beregnes af årets lønudgifter, selv om godtgørelsen først kommer til udbetaling i det efterfølgende kalenderår.

Såfremt en arbejdsgiver i løbet af et kalenderår har beskæftiget ATP-medlemmer, skal der betales bidrag af hele den lønsum, han har udbetalt eller godskrevet for det pågældende år til alle sine lønmodtagere, uanset om disse alle er ATP-medlemmer eller ej. Dette gælder såvel i den situation, hvor en arbejdsgiver gennem hele året beskæftiger begge kategorier af lønmodtagere samtidig, som hvor han kun har gjort dette i en del af året, medens han i den øvrige del alene har beskæftiget ikke-ATP-medlemmer. I begge situationer vil det ofte bero på en tilfældighed, hvorledes arbejdsstyrken er sammensat. I den første situation vil det ikke kunne lade sig gøre at udskille lønsummen for hver kategori af arbejdskraft for sig. I den anden situation ville det nok teknisk være muligt inden for en vis margin at konstatere, hvornår en arbejdsgiver begyndte, respektive ophørte med at beskæftige ATP-medlemmer, men administrationen heraf ville blive både besværlig og usikker.

En arbejdsgiver, der helt ophører med sin virksomhed i løbet af året, skal efter forslaget på samme måde som over for skattevæsenet afregne over for fonden straks efter ophøret, jfr. § 3, stk. 1, 2. punktum.

Til stk. 2.

I bilag 1 er der under nærmere angivne forudsætninger bl. a. redegjort for en mulig udvikling af bidragene til fonden. Det fremgår heraf at bidraget for 1974 skønsmæssigt anslås at ville andrage ca. 0,5 mia. kr., svarende til en lønsum på 95 mia. kr., og i 1983 ca. 10,3 mia. kr., svarende til en lønsum på 206 mia. kr.

Til § 3.

Til stk. 1.

I kapitlerne 4-5 er der foreslået regler om, at $^2/_3$ af bidragene til fonden fra visse virksomheder enten automatisk forbliver indestående i disse som lønmodtagerkapital efter nærmere regler, eller på visse nærmere betingelser efter anmeldelse til fonden fra de pågældende virksomheder kan forblive indestående. De bidrag, der faktisk indbetales til fonden, udgør derfor kun $^1/_3$ af bidraget fra disse virksomheder samt det fulde bidrag fra de øvrige private virksomheder og fra det offentlige.

Det kan anslås, at der højst vil blive adgang til at lade i alt ca. 38 pct. af bidragene indestå i virksomhederne — heraf ca. 20 pct. efter den obligatoriske ordning.

Der foreslås årlige indbetalinger bl. a. under hensyn til de administrative og kontroltekniske vanskeligheder, der især i indkøringsperioden ville være forbundet med f. eks. månedlige à conto indbetalinger.

Til stk. 2.

Det foreslås at lade arbejdsministeren fastsætte de nærmere regler om opkrævning af bidragene og om kontrollen med bidragsindbetalingen.

Det vil formentlig være hensigtsmæssigt, at der som et led i udsendelsen af lønangivelser m. v. ved kalenderårets slutning til de bidragspligtige arbejdsgivere udsendes en opkrævning, hvor alene beløbsangivelse mangler. Det er ikke fundet hensigtsmæssigt i selve loven at fastsætte en bestemt frist for rettidig indbetaling, da denne må afhænge af, hvornår arbejdsgiverne kender lønsummen.

Til stk. 3.

Bidragene forfalder ved kalenderårets slutning eller ved virksomhedens ophør. Såfremt bidragene ikke indbetales rettidigt, påløber der morarenter fra forfaldstidspunktet.

Til kapitel 3.

Lønmodtagernes medejendomsret. (Fondsbeviser).

Til § 5.

1. Afgrænsningen af de lønmodtagere, som er andelsberettigede til fondens midler, sker på grundlag af oplysninger i ATP's register om indbetalte bidrag. Efter ATP-loven indbetales der fuldt bidrag, såfremt en lønmodtager hos samme arbejdsgiver er beskæftiget 30 timer eller derover ugentligt, og halvt bidrag, såfremt den pågældende er beskæftiget 15-29 timer ugentligt (tilsvarende regler gælder for månedsvis ansatte), jfr. bilag 7. Ved en optælling af de indbetalte bidrag får man således indirekte oplysninger om omfanget af den pågældende lønmodtagers beskæftigelse.

Helt uden for kredsen af andelsberettigede lønmodtagere falder de grupper, for hvem der ikke betales bidrag til ATP. Det vil først og fremmest sige lønmodtagere under 18 år og over 66 år samt lønmodtagere med under 15 timers ugentlig beskæftigelse (løsarbejdere er omfattet af ordningen efter samme regler som i ATP).

Der er i alt ca. 225.000 lønmodtagere under 18 år med en gennemsnitlig årlig indtægt på ca. 3.350 kr.

Det vides ikke nøjagtigt hvor mange lønmodtagere der er over 66 år, men tallet anslås til ikke over 30.000. Kun en del af disse kan antages at have en beskæftigelse af et sådant omfang, at den ville berettige dem til fondsbevis. Hertil kommer, at det ville være forbundet med en i forhold til antallet af berettigede både besværlig og usikker administration at inddrage de pågældende under ordningen.

Hvad angår lønmodtagere med under 15 timers ugentlig beskæftigelse ville det på samme måde — når man bygger på ATP's nuværende register — være overordentlig besværligt at inddrage dem under ordningen. Hertil kommer, at lønmodtagere, der gennemsnitlig er beskæftiget op til 14 timer ugentlig, kun undtagelsesvis med den foreslåede 16 ugersgrænse for retten til ½ fondsbevis ville være beskæftiget i et omfang, der gav ret til fondsbevis.

2. Teknisk bygger *retten til andel* (og fondsbevis, jfr. § 6, stk. 1) på en optælling af indbetalte bidrag til ATP. De indbetalte beløb kan hidrøre fra såvel time- som uge- og månedsbidrag. På samme måde som i ATP medregnes uger eller måneder, for hvilke der betales ½ bidrag som halve uger eller måneder. Såfremt en arbejdsgiver har indbetalt for lidt eller for meget i bidrag, skal retten til andel være afhængig af, hvad der rettelig skulle have været betalt, jfr. dog § 6, stk. 2. De foreslåede grænser på 32 og 16 uger er fastsat ud fra sociale og administrative hensyn. Bl. a. er det fundet urimeligt, at en lønmodtager, der arbejder på fuld tid, men som f. eks. er syg i flere måneder, ikke skulle have samme rettigheder som den lønmodtager, der kun arbejder 30 timer ugentlig uden at være syg, men hvis samlede beskæftigelse ikke overstiger den fuldtidsbeskæftigedes.

Ved fastsættelsen af grænsen på 16 uger er det bl. a. taget i betragtning, at lønmodtagere under denne grænse gennemsnitligt ikke har en beskæftigelse af større omfang end de lønmodtagere, der hele året arbejder under 15 timer ugentlig og dermed er afskåret fra retten til fondsbeviser, jfr. foran.

Med de foreslåede grænser ville der med året 1971 som grundlag blive udstedt fondsbeviser for ca. 1,3 mill. hele andele og fondsbeviser for ca. 350.000 halve andele. Ca. 300.000 lønmodtagere ville ikke få ret til fondsbevis, da der er indbetalt et beløb svarende til mindre end 16 hele ugebidrag til ATP.

Beregningen af andelenes størrelse foregår, jfr. de almindelige bemærkninger, ved, at de samlede bidrag med fradrag af fondens udgifter til administration m. v. (herunder medregnes en mindre dispositionsfond til brug ved senere korrektioner, jfr. § 6, stk. 2), og med fradrag af beløb, der i medfør af § 5, stk. 3 er afregnet for personer afgået ved døden i løbet af serieåret, deles med antallet af halve andelsenheder. De halve andelsenheder findes som summen af 2 × det beregnede antal hele andele og 1 × det beregnede antal halve andele. Det beløb, der fremkommer ved denne deling, afrundet nedad til nærmeste med 5 delelige kronebeløb, udgør den pålydende værdi for halve andele, og hele andele kommer således til at lyde på beløb delelige med 10. Den rest af det samlede bidrag, som på grund af afrundingsreglen ikke deles ud på andele, indgår i dispositionsfonden.

For personer, der afgår ved døden i et kalenderår efter at have optjent ret til enten hel eller halv andel fastsætter arbejdsministeren de nærmere regler for andelens størrelse, og hvorledes denne ret skal komme boet til gode.

Reglerne skal sikre, at dødsboet ikke må afvente beregning og udsendelse af fondsbeviser for det pågældende serieår (i oktober måned det følgende år), men at der i stedet på en hurtig og praktisk måde bliver afregnet over for dødsboet. Det tilsvarende problem om godskrivning på fondsbeviser fra årene før dødsåret er behandlet i § 10, stk. 4, 2. punktum.

Til § 6.

Til stk. 1.

Udstedelsen af fondsbeviser forudsætter for det første en opgørelse over indbetalte bidrag til ATP for

det enkelte kalenderår som grundlag for beregningen af antallet af hele og halve andele. Denne opgørelse foreligger med rimelig sikkerhed inden 1. juli det følgende år.

For det andet skal der foreligge en opgørelse over kalenderårets bidrag, som skal fordeles på andelene. På grundlag af arbejdsgivernes lønangivelser og den efterfølgende kontrol og ligning i kommunerne kan der antages fra kildeskattedirektoratet med rimelig sikkerhed kort efter 1. juni at foreligge oplysninger, på grundlag af hvilke det kan bedømmes, om de indbetalte bidrag er korrekte.

For det tredie må der på grundlag af kildeskattedirektoratets oplysninger foretages en kontrol af de (i januar-februar) indbetalte beløb, herunder opkrævning og tilbagebetaling af henholdsvis for lidt og for meget betalte beløb, fornyet kontrol, rykning, incasso m. v. Denne procedure kan med rimelig sikkerhed anses for afsluttet omkring 1. september.

Udskrivning af fondsbeviserne skulle under disse forudsætninger herefter kunne ske i løbet af september måned, og udsendelse skulle kunne ske omkring 1. oktober.

Til stk. 2.

Af hensyn til den praktiske tilrettelæggelse af fondens administration er det fundet påkrævet at indføre en kortere frist for klage over urigtige eller manglende beviser end den almindelige forældelsesfrist. Den foreslåede frist på 1 år løber fra meddelelsen i Statstidende, men det er hensigten, at der også skal ske meddelelse i dagspressen.

Til § 7.

De løbende indtægter (aktieudbytter, renter m. v.), som fonden opnår af de investerede midler, godskrives fondsbeviserne med regulering for realiserede gevinster og tab på fondens aktiver. En gevinst vil f. eks. fremkomme ved salg af en fast ejendom, som er steget i værdi siden anskaffelsen, eller ved salg af aktier eller obligationer til en højere kurs end anskaffelseskursen.

Et tab kan f. eks. konstateres ved salg af aktier eller obligationer til en lavere kurs end anskaffelseskursen, i forbindelse med likvidation af et selskab, hvori fonden har aktier, som ikke opnår fuld dækning, eller ved tab på lån, som fonden har ydet.

Derimod vil det ikke få nogen indflydelse på de beløb, der godskrives, at fondens aktiver — aktier, obligationer, fast ejendom m. m. — stiger eller falder i værdi.

Ved godskrivningen for et kalenderår kommer de indtægter m. v. i betragtning, som fonden har oppebåret i det med kalenderåret sammenfaldende regnskabsår. Godskrivningen sker i forhold til det samlede fondsbevisbeløb — inklusive tidligere foretagne godskrivninger — som hver enkelt lønmodtager er ejer af. Andelen i indtægterne, der således for alle fondsbeviser kommer til at udgøre den samme procentuelle andel, godskrives det enkelte bevis og føres på hver enkelt lønmodtagers konto i fonden.

Til § 8.

Da man må regne med en risiko for, at fondsbeviserne vil kunne bortkomme eller blive tilintetgjort, og da dette ikke bør medføre tab af den pågældende lønmodtagers rettigheder, vil det være nødvendigt at føre en konto for hver enkelt ejer af fondsbeviser. Kontoen skal tjene som grundlag for genudstedelse af bortkomne beviser eller for indløsning af disse, hvis dette kan forlanges, jfr. § 10. Der kan løbende tages kontoudskrifter heraf, og da det administrativt er billigere at udsende udskrift én gang årligt til alle fondsbevisejere, f. eks. sammen med den årlige udsendelse af nye fondsbeviser, end at sende udskrift på begæring, foreslås det at yde denne service. Til gengæld vil der ikke herudover i årets løb være adgang til at opnå kontoudskrift.

Til § 9.

Bl. a. af hensyn til fondens administration foreslås det, at beviserne med godskrivninger ikke skal kunne sælges, pantsættes eller på anden måde overdrages, heller ikke efter det tidspunkt, da fondsbeviset kan forlanges indløst.

Ifølge stk. 2 kan et bevis heller ikke gøres til genstand for retsforfølgning. Dette gælder dog kun indtil det tidspunkt, hvor beviset kan forlanges indløst, jfr. § 10. Når ejeren selv kan få beviset indløst, forekommer det ikke rimeligt, at han ved at undlade dette skal kunne unddrage sine kreditorer denne del af sin formue.

Til § 10.

Til stk. 1.

I tilfælde af ejerens død indløses fondsbeviserne. På den anden side vil der ikke ske godskrivning af renter m.v. for dødsåret og fremefter.

Til stk. 2.

Bortset fra dødsfald skal indløsning af fondsbeviser efter forslaget kun kunne ske enten 7 år efter serieårets udløb eller, når ejeren er fyldt 67 år. Der henvises herom til de almindelige bemærkninger. Indløsning kan i disse tilfælde kun ske efter forudgående opsigelse. En vis opsigelsesfrist vil være nødvendig, fordi fonden skal kunne forberede sig på

udbetalingerne gennem tilvejebringelse af likvide midler. Længden af opsigelsesvarslet fastsættes af arbejdsministeren.

Til stk. 3 og 4.

For at der ikke én eller nogle få gange om året skal blive sendt betydelige beløb ud i omsætningen og administrativt ske en ophobning, forudsættes det endvidere, at arbejdsministeren fastsætter regler om, at indløsning af beviser bliver *spredt over hele året.* Der vil dog herved tillige være at tage hensyn til ejernes forventning om at få beløbet udbetalt snarest muligt.

Specielt om indløsning efter ejerens 67. år bemærkes, at denne indløsningsret kun får selvstændig betydning for beviser, der er optjent mellem ejerens 60. og 67. år.

Da godskrivning af renter m.v. for det foregående kalenderår først kan finde sted en gang midt på året, må beregning og udbetaling af godskrivningen for personer, der er døde inden dette tidspunkt, eventuelt finde sted efter særlige af arbejdsministeren fastsatte regler, for at bobehandlingen ikke skal blive forsinket. Om retten til andel for dødsåret henvises til bemærkningerne til § 5.

Til kapitel 4.

Lønmodtagerkapital som aktiekapital.

Reglerne i dette kapitel vedrører anbringelsen af den del af fondens midler, som hidrører fra aktieselskaber over en vis størrelse. Den del af disse midler, der bliver indestående i det enkelte selskab, konverteres efter de neden for omtalte regler til aktiekapital i selskabet, hvorved der sikres lønmodtagerne den medindflydelse, som er forbundet med ansvarlig kapital.

Til § 11.

Til stk. 1.

Det foreslås, at aktieselskaber med over 50 ansatte obligatorisk skal være omfattet af en ordning, hvorefter alene $^1/_3$ af det i § 2 omhandlede bidrag indbetales til fonden efter kalenderårets udløb, medens $^2/_3$ forbliver indestående i virksomheden som lønmodtagerkapital. Lønmodtagerkapitalen skal være ansvarlig kapital i virksomheden og skal derfor konverteres til aktiekapital.

Det anslås, at ca. 2.800 aktieselskaber vil være omfattet af reglerne. Disse selskaber havde i 1971 ca. 21 mia. kr. i lønudgift eller 30 pct. af den samlede lønsum. 21 mia. kr. svarer med et bidrag på ½ pct. til et indestående beløb på knap 70 mill. kr.

Til stk. 2.

Afgrænsningen af de selskaber, der gennemsnitlig i løbet af et kalenderår har beskæftiget mindst 50 lønmodtagere, foretages på grundlag af indbetalingerne af bidrag til ATP. For en lønmodtager, der er fuldtidsbeskæftiget hele året, vil der være indbetalt 48 hele ugebidrag (eller time- eller månedsbidrag svarende hertil). En virksomhed anses derfor for at beskæftige én lønmodtager for hver gang, der på et år er indbetalt et beløb svarende til 48 hele ugebidrag.

Til stk. 3.

For at undgå, at selskaber med et antal lønmodtagere, der svinger omkring 50, snart er omfattet af reglerne om obligatorisk indeståelse og snart er uden for disse, foreslås det, at et selskab, som én gang har beskæftiget mindst 50 lønmodtagere og dermed er blevet omfattet af reglerne, fortsat skal være omfattet, indtil antallet af lønmodtagere for et kalenderår er faldet til under 40.

Til stk. 4.

Det pålægges de pågældende selskaber selv at gøre opmærksom på, at de er omfattet af reglerne om obligatorisk indeståelse. Eventuelle uoverensstemmelser mellem de af selskaberne afgivne meddelelser og de indbetalte nødvendige bidrag vil kunne konstateres i forbindelse med ATP's årlige opgørelser over indbetalte bidrag. Disse opgørelser foreligger inden 1. juli, jfr. bemærkningerne til § 6.

Til § 12.

Efter forslaget skal den tegningskurs, som benyttes ved konverteringen af lønmodtagerkapital, i første række søges fastsat ved aftale mellem fonden og selskabet. Lykkes det ikke inden 6 måneder efter kalenderårets udløb at nå til enighed om en tegningskurs, fastsættes kursen af et særligt nævn, som arbejdsministeren nedsætter. De nærmere regler om dette nævns sammensætning og virksomhed findes i forslagets § 34 og de materielle regler om den kursfastsættelse, som nævnet foretager, findes i § 13, stk. 1 og 2. Herefter fastsættes tegningskursen af nævnet på grundlag af aktiernes værdi ved kalenderårets udløb, og ved vurderingen af værdien lægges der bl. a. vægt på selskabets status, indtjeningsevnen og udbyttet. Det må antages, at samme forhold vil indgå i vurderingen ved selskabets og fondens forhandlinger om en tegningskurs, idet begge parter vil være klar over, at den nævnsafgørelse, der skal træffes, såfremt der ikke opnås enighed om en tegningskurs, vil bygge på dette grundlag.

Selskabets bestyrelse kan kun med samtykke fra generalforsamlingen indgå aftale med fonden om en tegningskurs. Når tegningskursen er fastsat enten ved aftale eller ved en afgørelse fra nævnet, kan bestyrelsen alene foretage alle videre foranstaltninger, som er nødvendige for konverteringen, jfr. § 14, stk. 1, 2. punktum.

Der er ingen adgang for den enkelte aktionær til at få kursspørgsmålet afgjort af nævnet, når selskabet med tilslutning fra generalforsamlingen har indgået aftale med fonden om en tegningskurs.

Til stk. 4.

Reglen er en konsekvens af bestemmelser i aktieselskabsloven, hvorefter tegning af aktier ikke må ske til underkurs. Da konvertering ifølge § 14, stk. 3, skal ske forholdsmæssigt til aktier inden for forskellige aktieklasser med henblik på at undgå forrykkelse af aktionærernes stilling, forudsættes det, at kursen for samtlige aktieklasser skal være 100 eller derover, for at konvertering kan finde sted.

Til § 13.

§ 13, stk. 1 og 2, indeholder regler om, hvordan den tegningskurs, som skal benyttes ved konverteringen af lønmodtagerkapital, skal fastsættes. Bestemmelserne anvendes efter deres ordlyd, når tegningskursen fastsættes af det særlige nævn, som arbejdsministeren nedsætter med henblik på kursfastsættelserne. Som nærmere omtalt i bemærkningerne til § 12, vil reglerne imidlertid også få betydning i forbindelse med selskabets og fondens forhandlinger om en aftale om tegningskursen.

Konverteringen skal efter § 13, stk. 1, ske på grundlag af aktiernes værdi ved kalenderårets udløb, d. v. s. værdien på det tidspunkt, hvor arbejdsgiverens bidrag til fonden forfalder til betaling, jfr. § 3, stk. 1. Hvor selskabet arbejder med såkaldt forskudt regnskabsår, må der ved kursfastsættelsen tages hensyn til status i følge det regnskab, der slutter før kalenderårets udløb, og til forventningerne til status i det efterfølgende regnskab.

Beskatningen af aktionærerne i børsnoterede selskaber foregår på grundlag af de kurser, der konstateres på børsen (børskurserne), medens aktionærerne i de øvrige aktieselskaber beskattes på grundlag af kurser, som beregnes af skattemyndighederne (statens ligningsdirektorat og Direktoratet for Københavns skattevæsen). Hverken børskurserne eller de beregnede skattekurser synes imidlertid umiddelbart at være egnede som grundlag for konverteringen af lønmodtagerkapitalen. De betænkeligheder, der knytter sig til skattekurserne som tegningskurs, samler sig i hovedsagen om følgende forhold:

Børskurserne på et givet tidspunkt kan have en ret tilfældig karakter. Det kan skyldes, at der kun har været et begrænset antal omsætninger af selskabets aktier. I nogle tilfælde vil kurserne være præget af forhold, der ikke bør tages i betragtning ved fastsættelsen af konverteringsgrundlaget. De kurser, hvortil selskabets aktier er omsat på børsen, vil således kunne afvige en hel del fra, hvad man i almindelighed forstår ved markedsprisen, hvis omsætningen har været led i en kamp om den afgørende indflydelse i selskabet. Benyttes børskursen som tegningskurs, opstår der risiko for, at selskabets øvrige aktionærer og fonden undertiden vil søge at påvirke børskursen og dermed konverteringsgrundlaget.

De beregnede skattekurser for ikke-noterede aktier bygger på skatteregnskabet. Ved udarbejdelsen af dette regnskab vil selskabet være bundet af skattelovgivningens regler om opgørelse af den skattepligtige indkomst. Det vil bl. a. have virket ind på de afskrivninger, der er foretaget på maskiner, inventar o. lign. driftsmidler, skibe og fast ejendom m. v. samt varelagre. Skatteregnskabet vil derfor undertiden give et mindre realistisk billede af selskabets stilling end det officielle selskabsregnskab. Hertil kommer, at skattekurserne som regel vil være beregnet på grundlag af et regnskabsmateriale, som ikke er egnet til at give et aktuelt billede af selskabets forhold. Endelig vil skattekurserne i visse tilfælde, f. eks. hvor aktiemajoriteten besiddes af en enkelt person, være beregnet på en sådan måde, at den ikke umiddelbart vil kunne accepteres som tegningskurs for lønmodtagerkapitalen.

Det kursmateriale — børskurserne og skattekurserne — der er for hånden, benyttes først og fremmest ved omsætningen af mindre aktieposter og ved opgørelsen af aktionærernes skattepligtige formue, som danner grundlag for formuebeskatningen. De tegningskurser, der skal fastsættes efter lovforslagets regler skal derimod benyttes som salgspris for værdier i selskabet. Som følge heraf vil fastsættelsen af tegningskurserne kræve en mere indgående bedømmelse af aktiernes værdi end den hidtil foretagne fastsættelse af skattekurser. Lovforslaget indeholder derfor i § 12, stk. 2, § 13, § 34 og § 35 regler om en selvstændig kursfastsættelse med henblik på konverteringen af lønmodtagerkapital.

Ved kursfastsættelsen skal der efter § 13, stk. 2, tages hensyn til selskabets status, indtjeningsevnen, udbyttet og øvrige forhold, som må antages at virke ind på aktiernes værdi. Det er de samme elementer, der tages i betragtning ved beregningen af skatte-

kursen for ikke-noterede aktier. Tegningskursen skal imidlertid fastsættes ud fra en selvstændig bedømmelse af det officielle selskabsregnskab og ikke på grundlag af det skattemæssige regnskab, og der skal ved kursfastsættelsen lægges vægt på det nyeste regnskabsmateriale. Hvor selskabet har kalenderårsregnskab, vil det således være status på konverteringstidspunktet, d.v.s. ved bidragets forfaldstid (kalenderårets udløb), der skal tages hensyn til ved kursfastsættelsen. Hvor selskabet har forskudt regnskabsår, må der tages hensyn til seneste status forud for konverteringstidspunktet (kalenderårets udløb), ligesom man må tage forventningerne med hensyn til den efterfølgende status i betragtning.

Opmærksomheden henledes på, at der efter aktieselskabslovens § 57 og også efter den i 1962 gennemførte nye bestemmelse i lovens § 57 a i visse situationer skal ske indløsning af aktier efter en vurdering af disses værdi ved henholdsvis voldgift og skønsmænd.

Efter § 13, stk. 3, kan nævnet og fonden kræve oplysning om den kurs (skattekursen), der benyttes ved beskatningen af selskabets aktionærer. Disse oplysninger har man fundet det hensigtsmæssigt at stille til rådighed, idet det må antages, at der ofte vil kunne hentes en vis vejledning i materialet. Det kan måske især være af betydning for fonden i forbindelse med dennes forhandlinger med selskabet om tegningskursen.

Til § 14.

Til stk. 1.

Da der er tale om konvertering af bidragsbeløb, som igennem kalenderåret er opsamlet i selskabet som et tilgodehavende for fonden, skal konverteringen ske efter reglerne i aktieselskabsloven om konvertering af gæld til aktiekapital.

Der henvises herved bl. a. til aktieselskabslovforslaget § 33 sammenholdt med § 6, hvorefter forhøjelsesbeslutningen skal indeholde en redegørelse fra bestyrelsen, og hvorefter revisor skal udtale sig om redegørelsen, herunder om en eventuel konverterings forsvarlighed. Der kan herved tages hensyn til selskabets fremtidsudsigter. Det er således en betingelse for, at konvertering kan finde sted, at denne efter en saglig og uafhængig bedømmelse må anses for forsvarlig. Erklæringen vil normalt blive afgivet på grundlag af det sidst aflagte regnskab.

I medfør af § 12 har et selskabs bestyrelse pligt til at gennemføre konverteringen. Det er derfor nødvendigt, at bestyrelsen kan handle uden generalforsamlingens tilslutning ved gennemførelsen af de fornødne vedtægtsændringer m. v., som normalt ville kræve forelæggelse for en generalforsamling.

Spørgsmålet om, hvilket selskabsorgan der er kompetent til at træffe beslutning om forhøjelse af aktiekapitalen, er omhandlet i det for EF's institutioner foreliggende forslag til direktiv om harmonisering af medlemslandenes selskabslovgivning. Direktivforslaget bygger på princippet om, at generalforsamlingen er kompetent, men åbner adgang for denne til at bemyndige bestyrelsen til at træffe beslutning om kapitalforhøjelser.

Til stk. 2.

I det omfang et selskab ejer egne aktier, behøver aktieudvidelse ikke at finde sted, men konvertering kan i stedet ske ved udlevering af sådanne aktier.

Til stk. 3.

Såfremt der i et selskab er aktier med forskellige rettigheder, f. eks. både med og uden stemmeret (A- og B-aktier), skal udvidelsen af aktiekapitalen med lønmodtagerkapital ske således, at forholdet mellem aktieklassernes nominelle værdi opretholdes uændret. Der henvises i den forbindelse til bemærkningerne til § 12, stk. 4, hvorefter tegningskursen for aktier inden for alle aktieklasser i et selskab skal være 100 eller derover, for at konvertering kan finde sted.

I forslaget til en ny aktieselskabslov bestemmes i § 67, stk. 1, at enhver aktie skal give stemmeret, og at aktiers stemmeværdi kan forøges — dog ikke ud over 10 gange stemmeværdien af nogen anden aktie af samme størrelse. Bestemmelsen finder ikke anvendelse på aktier tegnet før lovens ikrafttræden. Med henblik på at undgå forrykkelse af retsforholdet mellem aktionærerne i forbindelse med konverteringerne vil der til bestemmelsen blive knyttet en undtagelsesregel, der sikrer, at konverteringsaktier kan tegnes også i tilfælde, hvor aktierne ikke opfylder den nævnte bestemmelse.

Til stk. 4.

Tegningskursen vil være endeligt fastsat, når aftale er indgået, når der er forløbet 2 måneder fra nævnets afgørelse, uden at retssag er anlagt, jfr. § 35, eller når der foreligger en endelig dom.

Om strafansvaret for overtrædelse af § 14, stk. 4, henvises til § 37.

Til §§ 15 og 16.

For at fonden ikke skal gå glip af indtægten af lønmodtagerkapitalen, såfremt konverteringen af denne til aktiekapital trækker i langdrag, f. eks. på grund af tvist om tegningskursen, foreslås det, at kapitalen forrentes fra det tidspunkt, der er fastsat for indbetaling af den øvrige del af bidraget, jfr.

§ 3, stk. 1, og indtil anmeldelse af konverteringen er indgivet til Aktieselskabs-Registeret, eller til egne aktier er udleveret til fonden.

Fra samme tidspunkt har de nye aktier ret til udbytte i selskabet. De øvrige til aktierne knyttede rettigheder opnås fra registreringen i Aktieselskabs-Registeret eller for tidspunktet for udlevering af egne aktier.

Til § 17.

Til stk. 1 og 2.

Det vil kunne være uhensigtsmæssigt at lade netop $^2/_3$ af bidragene indestå som lønmodtagerkapital. Dette kan forekomme både, hvis selskabet har et stort kapitalbehov (i hvilket tilfælde der kan være brug for mere end $^2/_3$) eller er stærkt arbejdskraftforbrugende (i hvilket tilfælde der kan være brug for mindre end $^2/_3$). For at sikre, at der ikke ved en ændring af satsen sker en uønsket tilsidesættelse af den interesse, lønmodtagerne har i medindflydelse på virksomheden, skal lønmodtagerne godkende en sådan aftale efter regler fastsat af arbejdsministeren.

Til stk. 3.

Ved gennemførelse af en generel ordning med obligatorisk konvertering af indestående beløb til aktiekapital kan det ikke på forhånd udelukkes, at der kan opstå situationer, hvor samfundsinteresser eller helt ekstraordinære forpligtelser af privatretlig karakter kan gøre det ønskeligt — uafhængigt af reglen i stk. 1 — at der åbnes adgang til at dispensere fra konverteringsbestemmelserne.

Som eksempel kan nævnes selskaber, hvor staten som aktionær har forpligtet sig til over for en anden stat at besidde 50 pct. af aktiekapitalen, medens den anden stat skal besidde de øvrige 50 pct., og hvor den anden stat modsætter sig ændringer i denne aftale. Der kan også tænkes situationer, hvor et selskab, der driver virksomhed i henhold til koncession, er forpligtet til hverken direkte eller indirekte at ændre ejerforholdet, og hvor afgørende forhold taler imod ændring af koncessionen.

På det privatretlige område kan der f. eks. være tale om kontraktsmæssige vilkår for løbende langfristede lån, hvorefter kreditor har betinget sig opretholdelse af et bestemt ejerforhold i selskabet.

Ved anvendelsen af ordene „allerede indgåede . . . forpligtelser" forudsættes det, at det over for ministeren klart dokumenteres, at de pågældende forpligtelser er stiftet, før lovforslagets fremsættelse i tinget.

Til § 18.

Såfremt det skulle vise sig, at bidrag ikke kan konverteres til aktiekapital, f. eks. fordi fonden derved ville få mere end 50 pct. af aktiekapitalen, jfr. § 23, stk. 2, fordi en konvertering efter revisors erklæring ville være uforsvarlig eller registreringen af andre grunde ikke kan godkendes af Aktieselskabs-Registeret, jfr. § 14, stk. 1, fordi en tegningskurs på 100 ikke kan opnås, jfr. § 12, stk. 4, eller fordi der ved konverteringen fremkommer overskydende beløb, skal selskabet, når dette konstateres, indbetale beløb, der ikke kan konverteres, til fonden med tillæg af renter.

Til § 19.

Til stk. 1.

Det foreslås at give aktieselskaber, der har mindre end 50, men dog mindst 20 lønmodtagere, adgang til at tilslutte sig den samme ordning, som gælder obligatorisk for de store selskaber. Når der ikke er foreslået en obligatorisk ordning også for denne gruppe, skyldes det først og fremmest administrative hensyn. Gruppen omfatter ca. 2.600 selskaber, dvs. næsten lige så mange som de store selskaber, men der skønnes på basis af 1971 kun at blive udbetalt 2,7 mia. kr. i samlet lønsum, og selv hvis ordningen udnyttes fuldt ud, vil der derfor kun blive tale om lønmodtagerkapital på 9 mill. kr.

Opdelingen af selskaberne i de to grupper vil medføre, at det administrative pres på fonden i indkøringsperioden bliver knap så stort, uden at noget væsentligt formål med loven dermed forspildes.

Da tilmelding til ordningen efter denne bestemmelse er frivillig, forudsættes også generalforsamlingens på sædvanlig måde trufne beslutning om de herhenhørende forhold.

I øvrigt foregår konverteringen teknisk på samme måde som for de af § 11 omfattede selskaber.

Til stk. 2.

Som en yderligere sikkerhed for fonden er det fundet hensigtsmæssigt at kræve, at selskabets egenkapital ifølge revisorerklæring — baseret på de senest foreliggende oplysninger — ikke er mindre end aktiekapitalen.

Endvidere skal det som et særligt vilkår for, at lønmodtagerkapitalen kan indestå i disse selskaber, kræves, at selskabet tillægger lønmodtagerne samme ret til minimumsrepræsentation i bestyrelsen, som ifølge aktieselskabslovforslagets § 49 tilkommer lønmodtagere i selskaber med over 50 ansatte.

Da det forudsættes, at også mindre selskaber med få bestyrelsesmedlemmer vil tilslutte sig ordningen, og da det ikke har noget formål at gøre bestyrelsen større, end det under hensyn til ledelsen af virksom-

heden er hensigtsmæssigt, kan det dog aftales med fonden, at minimumsrepræsentationen alene skal være på 1 medlem.

Til stk. 3.

Der henvises til bemærkningerne til § 11, stk. 3.

Til stk. 5.

Grænsen på 20 lønmodtagere er bl. a. foreslået, fordi der med de i de første år gældende bidragssatser kun ville blive tale om at konvertere meget små beløb til aktiekapital i selskaber med under 20 lønmodtagere. Efterhånden som bidragssatserne stiger, vil der imidlertid muligvis være behov for at inddrage også sådanne selskaber under ordningen, og det foreslås derfor, at arbejdsministeren kan nedsætte grænsen.

Til kapitel 5.

Lønmodtagerkapital i andre virksomheder end de i kapitel 4 nævnte aktieselskaber.

Reglerne i dette kapitel vedrører anbringelsen af den del af fondens midler, som hidrører fra private erhvervsvirksomheder, der ikke er omfattet af bestemmelserne i kap. 4 om indeståelse af $^2/_3$ af bidragene i store og mellemstore aktieselskaber, og som i løbet af et kalenderår gennemsnitlig har beskæftiget mindst 10 lønmodtagere.

Til § 20.

Det foreslås at give private erhvervsvirksomheder, der har mindst 10 lønmodtagere opgjort efter reglen i § 11, stk. 2, adgang til at anmelde til fonden, at virksomheden fra næste kalenderårs begyndelse ønsker at lade $^2/_3$ af bidragene til fonden fra og med det løbende kalenderår forblive indestående i virksomheden som lån. Dette vil give virksomheden mulighed for en kapitalindeståelse af samme omfang som de i kap. 4 omhandlede store og mellemstore aktieselskaber.

Andre virksomhedsformer end aktieselskabsformen er imidlertid ikke tilstrækkeligt retligt regulerede til, at man kan gennemføre en ordning, hvorefter $^2/_3$ af bidragene kan indestå som ansvarlig kapital i alle de her omhandlede virksomheder. Der er derfor alene adgang til at lade bidragene indestå som lån, sml. herved bemærkningerne til kap. 6.

Indeståelsesadgangen tænkes ligesom indeståelsesadgangen for de mellemstore selskaber baseret på nogle få objektive kriterier, hvis opfyldelse fra virksomhedens side giver ret til løbende at tilbageholde $^2/_3$ af det årlige bidrag som lån. Det er endvidere hensigten, at lånevilkårene ikke skal forhandles hvert år, men kun ved væsentlige ændringer i de forudsætninger, hvorunder de er opstillet.

Ordningen skal kun omfatte private erhvervsvirksomheder.

Det er en meget vid kreds af virksomheder, der herved kan komme i betragtning, svarende til den kreds af virksomheder, på hvilken monopolloven finder anvendelse.

Det anslås rent skønsmæssigt, at ca. 20.000 private virksomheder vil være omfattet af reglerne. Disse virksomheder udbetalte i 1971 ca. 17 mia. kr. i lønsum svarende til ca. 24 pct. af den samlede lønsum. Det beløb, der kan tilbageholdes heraf, hvis ordningen udnyttes fuldt ud, andrager ca. 50 mill. kr. ved en bidragssats på ½ pct.

Ordningen skal normalt være etableret inden udløbet af det kalenderår, for hvilket $^2/_3$ af bidraget ønskes at forblive indestående. Det vil sige, at virksomheden til fonden skal have anmeldt sit ønske om indeståelse, bilagt dokumentation for, at lånevilkårene nu er opfyldt.

I *stk. 3* åbnes der mulighed for, at også offentlige virksomheder m.fl. kan opnå ret til at lade $^2/_3$ af bidragene indestå som lån. Der tænkes herved navnlig på sådanne offentlige virksomheder, som er etableret for at tilgodese mere direkte erhvervsaktive formål, og som er opbygget og drives efter samme principper som og i konkurrence med private virksomheder. Man er herved opmærksom på, at anbringelse af fondsmidler i den offentlige sektor ikke må kunne indvirke på det offentliges mulighed for at føre økonomisk politik. For at sikre den fornødne styring og koordination er det fundet rigtigst, at vedkommende fagminister forud for udøvelsen af sin bemyndigelse efter stk. 3 forhandler med såvel økonomi- og budgetministeren som arbejdsministeren.

For statsvirksomhedernes vedkommende indebærer bestemmelsen, at vedkommende fagminister i det angivne omfang får bemyndigelse til at optage statslån i henhold til grundlovens § 43.

Anvendelse af de lånte midler forudsætter bevillingsmæssig hjemmel.

Til § 21.

Administrationen af låneordningen kan efter forslaget overlades til banker og sparekasser. Fonden og pengeinstitutterne vil kunne indgå en generel aftale, hvorefter pengeinstitutterne, der i øvrigt i det enkelte tilfælde forudsættes at være virksomhedens sædvanlig anvendte pengeinstitut, skal modtage virksomhedernes anmeldelse og vurdere, hvorvidt lånevilkårene er opfyldt og give tilladelse til at lade virksomhederne indgå under ordningen. Fonden skulle herved i det store og hele undgå at blive impliceret i detailadministration.

Det er hensigten, at løbetiden skal være fast og ensartet for alle lån. Der kan i begyndelsen tænkes en afdragsordning, hvorefter lånene tilbagebetales med $^1/_{10}$ årligt, men en anden afdragstakt kan senere tænkes indført, bl. a. betinget af hensynet til fondens likviditet.

Risikoen for den yderste del, f. eks. 20 pct. af det enkelte lån, kunne tænkes båret af det formidlende pengeinstitut for at fritage fonden for en selvstændig vurdering af engagementet.

Der bør være adgang for fondens repræsentantskab til at gøre lån betinget af medbestemmelse for lønmodtagerne gennem indførelse af normale samarbejdsudvalg, hvor disse ikke allerede findes, i overensstemmelse med de centrale regler herom. Tilsynet med, at et sådant vilkår overholdes, må udøves, ikke af pågældende pengeinstitut, men af lønmodtagerne på virksomheden. Såfremt vilkåret ikke skulle blive overholdt, bør lånet være forfaldent til betaling.

Som oven for anført er det ikke hensigten, at lånevilkårene skal forhandles hvert år. Derimod bør opsigelse fra fondens side kunne ske med 1 måneds varsel såvel for indestående lån som for fremtidig indeståelse i tilfælde, hvor virksomheden har mistet sin kreditværdighed. Herudover skal fonden kunne udøve almindelige kreditorbeføjelser i tilfælde af misligholdelse.

Også en virksomhed med over 50 ansatte har ved omdannelse til aktieselskab ret til efter *stk. 3* at vælge mellem indfrielse eller konvertering af de ydede lån.

Til kapitel 6.

Anbringelse af fondens frie midler.

Til § 22.

Det er formålet med bestemmelsen at sætte fonden i stand til at kanalisere fondsmidlerne hen til de dele af erhvervslivet, hvor vækstmulighederne og kapitalbehovet er størst, og hvor det derfor er væsentligt at give lønmodtagerne andel i værditilvækst og størst mulig medindflydelse. Bestemmelsen angiver derfor kun de rammer, inden for hvilke fondens repræsentantskab skal udstikke de nærmere retningslinier for anbringelsen af fondens frie midler. Om de principper for kapitalanbringelsen, som i den forbindelse kan komme i betragtning kan anføres følgende:

1. Det bør tilstræbes, at fondens placeringspolitik skal harmonere med den almindelige økonomiske politik og kreditpolitik, som regeringen og Danmarks Nationalbank ønsker fulgt.

   Det bør undgås, at retningslinierne indeholder regler om ligelig fordeling mellem de enkelte erhvervsgrene og brancher, hvorved de kunne føre til en fastlåsning af erhvervsstrukturen.

   Fonden skal have mulighed for at gå ind i investeringer med særlige risici; der tænkes her især på større virksomheder, der for at overleve skal gennemgå en strukturtilpasningsproces med et stort kapitalbehov.

2. Med hensyn til placering af fondsmidler i aktier bemærkes, at det danske aktiemarked er af et forholdsvis beskedent omfang, og mulighederne for køb af aktier på børsen eller ved fri handel er derfor begrænsede. Bestemmelserne i § 23 om, at fonden højst kan eje aktier i et selskab svarende til halvdelen af selskabets aktiekapital, gælder også for de aktier, som fonden erhverver ved hjælp af de frie midler, og vil derfor på længere sigt begrænse fondens muligheder for at foretage sådanne frie køb.

   Det vil fortrinsvis være gennem deltagelse i nytegning af aktier, enten ved at deltage i nyemissioner af aktier i det omfang, fonden skønner, at der er rimeligt grundlag for at støtte en ekspansion af den pågældende virksomhed eller ved køb af aktier ved nystiftelse af selskaber, at fonden får mulighed for at tilføre erhvervslivet ny, ansvarlig kapital. Derimod vil aktiekøb på det frie marked primært ikke tilføre erhvervslivet, men derimod aktiesælgeren, kapital. Der vil derfor næppe i større omfang være grundlag for fonden at foretage sådanne indkøb af aktier, medmindre medindflydelseshensyn i de enkelte tilfælde taler herfor.

3. Fonden kan indskyde kapital som kommanditindskud (hvorved forstås ansvarlige indskud, som deltager i en virksomheds vinding og tab uden at forpligte indskyderne personligt). Det må dog ved kapitalindskud af denne art dels tages i betragtning, at det vil være nødvendigt for fonden at træffe aftale herom i det enkelte tilfælde, dels vil der gennem kommanditindskud oftest kun kunne opnås en mere begrænset medindflydelse, idet dispositionsretten som regel ligger hos komplementaren (den personligt ansvarlige deltager i kommanditselskabet). Selv om der normalt ikke følger nogen direkte medindflydelse med denne anbringelsesform, må det dog skønnes, at der især i de første år kan være grundlag for at søge indgået aftaler med virksomheder om kommanditindskud.

   På længere sigt vil der formentlig vise sig mulighed for etablering af generelle aftaler om fondens anbringelse af ansvarlig kapital på forskellig måde, der tilgodeser medindflydelseshensynet.

4. En stor del af fondens frie midler — og i de første år sandsynligvis langt den overvejende del — må antages at ville blive ydet som lån til investeringsformål i erhvervsvirksomheder. Dette kan ske ved udlån enten direkte fra fonden eller administreret gennem de eksisterende pengeinstitutter og andre kapitalformidlende virksomheder, hvorved disses ekspertise på området udnyttes.

   Der bør så vidt muligt anlægges almindelige forretningsmæssige kriterier for udlånene. Lånene kan ydes til såvel aktieselskaber som enkeltmandsvirksomheder, uanset om virksomheden har udnyttet de i kap. 4 og 5 indeholdte bestemmelser om ret til indeståelse af $^2/_3$ af bidragene i virksomhederne.

   Låneengagementer, der er af en vis standardiseret karakter, kan formentlig bedst administreres af banker og sparekasser, medens mere individuelle engagementer formentlig mest hensigtsmæssigt kan administreres af de særlige finansieringsinstitutter inden for erhvervslivet eller ydes direkte fra fonden.

   Udlån direkte fra fonden bør dog af hensyn til de administrative konsekvenser begrænses mest muligt og fortrinsvis kun finde sted ved specielle finansieringsformål, der eventuelt vil kræve fondsbestyrelsens godkendelse i det enkelte tilfælde, herunder de helt store finansieringsopgaver samt særligt risikofyldte låneengagementer. Der bør dog i almindelighed ved fondens vurdering af dens samlede udlånsaktivitet anlægges forretningsmæssige kriterier, således at der sker en vis risikospredning samt opnås såvel en rimelig forrentning som en rimelig grad af sikkerhed i den samlede udlånsplacering.

5. Det er ikke ifølge forslaget udelukket, at offentlige virksomheder kan opnå lån af de frie midler.

   Statsvirksomheders optagelse af lån af fondens frie midler forudsætter, at der tilvejebringes hjemmel i henhold til grundlovens § 43.

6. Fondens frie midler skal endvidere kunne anvendes til erhvervelse af fast ejendom. Da fondens midler primært skal anvendes til at sikre lønmodtagerne medindflydelse på og medejendomsret til erhvervslivet samt til at fremme erhvervsudviklingen, bør ejendomserhvervelsen så vidt muligt ske som led i en erhvervsmæssig investering taget i vid forstand, herunder også investeringer i arbejdsmiljøforbedringer som f. eks. erhvervelse af rekreative arealer i forbindelse med industribyggeri.

7. Bortset fra anbringelse i sådanne obligationer, som udstedes af erhvervsrealkreditinstitutterne bør fondsmidlerne kun i nødvendigt omfang, f. eks. af likviditetsmæssige årsager og midlertidigt, anbringes i realkreditobligationer og statsobligationer.

Til kapitel 7.

Lønmodtagernes medindflydelse.

Til § 23.

Til stk. 1.

Det er fundet rigtigst, at lønmodtageraktierne principielt får samme rettigheder og forpligtelser som andre aktier.

Med hensyn til omsættelighed er alle lønmodtageraktier derfor ligestillet med andre aktier inden for de pågældende aktieklasser.

For de aktiers vedkommende, der er erhvervet ved konvertering af bidrag til aktiekapital, er det imidlertid lovens forudsætning, at der i de pågældende selskaber opbygges en lønmodtagerkapital. Fonden bør derfor ved overvejelser af, om den skal sælge sådanne aktier, være tilbageholdende og tage ønskeligheden af lønmodtagernes stadigt stigende medindflydelse i betragtning. Et salg kan derfor navnlig komme på tale, hvor fondens resterende aktiemasse i selskabet skønnes tilstrækkelig til varetagelse af dette hensyn samtidigt med, at fonden har behov for investering af midler andre steder. Det forudsættes ud fra disse synspunkter, at fonden forud for et eventuelt salg rådfører sig med lønmodtagerne på den pågældende virksomhed.

Til stk. 2 og 3.

Bestemmelserne i stk. 2 og 3 om, at fonden højst kan eje aktier svarende til halvdelen af et selskabs samlede aktiekapital med forholdsmæssig fordeling på dennes enkelte klasser, omfatter både konverteringsaktier og frit indkøbte aktier. I de tilfælde, hvor konvertering af bidrag herefter ikke (længere) kan finde sted, må selskabet enten foretage fuld indbetaling af bidrag til fonden eller søge etableret en låneordning efter bestemmelserne i kap. 5.

Til § 24.

Det er i overensstemmelse med lovens formål, at lønmodtagernes medindflydelse udøves direkte af lønmodtagerne i de virksomheder, hvori de er ansat. Der bliver herved tale om et egentligt nærdemokrati.

Imidlertid kan det ikke udelukkes, at der for så vidt angår aktier indkøbt for frie midler i medfør af kap. 6 kan opstå situationer, hvor det set fra lønmodtagernes synspunkt er mest hensigtsmæssigt, at de omhandlede beføjelser udøves af fondens ledelse.

Det foreslås at lade arbejdsministeren fastsætte de nærmere regler for, dels hvordan lønmodtagerne skal vælge deres repræsentanter til generalforsamlingen og i forbindelse hermed, hvordan stemmeretten i givet fald skal fordeles mellem flere repræsentanter, dels hvordan lønmodtagerne skal udpege kandidater til det valg af bestyrelse, som generalforsamlingen foretager.

De ovennævnte nærmere regler, som arbejdsministeren skal fastsætte, vedrører for så vidt angår bestyrelsesmedlemmer kun de generalforsamlingsvalgte.

I medfør af aktieselskabslovforslagets § 49, jfr. §§ 177 og 178, har lønmodtagerne i selskaber med over 50 ansatte imidlertid ret til — uafhængigt af aktiebesiddelsen — at blive repræsenteret i bestyrelsen ved to medlemmer ud over de bestyrelsesmedlemmer, som generalforsamlingen vælger.

Da formålet med de nye regler i aktieselskabslovforslaget har været at give lønmodtagerne en minimumsindflydelse, forudsættes det i aktieselskabsloven fastsat, at generalforsamlingsvalgte bestyrelsesmedlemmer blandt lønmodtagerne erstatter de i henhold til aktieselskabsloven af arbejdstagerne valgte. Under hensyn til, at det vil kunne skabe forstyrrelse i selskabernes afstemningsregler m.v., såfremt de lovvalgte bestyrelsesmedlemmers antal halveres, afgår disse først, når lønmodtagerne har opnået at få mindst to bestyrelsesmedlemmer valgt på generalforsamlingen.

Til § 25.

Reglerne om medbestemmelse som følge af medejendomsret i den private sektor kan selvsagt ikke uden videre overføres til den offentlige sektor; bl. a. opstår der særlige spørgsmål om afgrænsningen af lønmodtagernes (samarbejdsudvalgenes) kompetence overfor de folkevalgte forsamlingers politiske mandat.

En styrkelse af de offentligt ansattes medbestemmelse må derfor bl. a. ske ved en styrkelse og udvidelse af de allerede gældende regler om samarbejdsudvalg inden for staten. Gennem forhandlinger med de pågældende organisationer må søges tilvejebragt tilsvarende regler for de kommunalt ansattes vedkommende, herunder overvejes om det vil være hensigtsmæssigt at gennemføre herpå sigtende lovbestemmelser.

Til § 26.

For at lønmodtagerne på bedst mulig måde kan varetage deres interesser ved udøvelsen af den medindflydelse, der tilkommer dem — dvs. opnå en reel medindflydelse på virksomhedernes økonomiske dispositioner — skal deres repræsentanter i virksomhedernes styrende organer kunne deltage i disses arbejde på lige vilkår med de hidtidige repræsentanter for kapitalejerne.

Dette kræver, at lønmodtagerne har mulighed for at opnå kvalificeret information vedrørende virksomhedernes regnskaber og økonomiske forhold i øvrigt bl. a. baseret på driftsøkonomiske analyser.

Det foreslås, at der skal være mulighed for, at fonden i sin administration bruger af sine midler til at bistå lønmodtagernes repræsentanter i virksomhederne med oplysninger og bistand bl. a. af regnskabsmæssig art. Fonden skal her kunne betjene sig af særligt sagkyndige, herunder revisorer, økonomer, jurister m. fl.

Ud over at yde den sagkyndige, økonomiske konsulentbistand skal der af fondens midler kunne iværksættes en uddannelsesvirksomhed dels direkte af lønmodtagernes repræsentanter i virksomhedernes styrende organer, dels af konsulenter på alle niveauer.

Til kapitel 8.

Fondens organisation.

Til § 28.

I denne bestemmelse fastsættes reglerne for repræsentantskabets sammensætning og for fremgangsmåden ved valget af medlemmerne.

Som nævnt i de almindelige bemærkninger foreslås det, at der i repræsentantskabet skal være repræsentation dels for lønmodtagerne, dels for det offentlige.

Den meget omfattende betydning, som fonden må forventes at få såvel for samfundet som for lønmodtagerne, taler for, at repræsentantskabet får et forholdsvis stort antal medlemmer, således at der bliver mulighed for en repræsentation fra et meget bredt udsnit af lønmodtagerorganisationer og for dels de interesser, som det offentlige har i fonden og dens virksomhed, dels den sagkundskab, som det offentlige måtte finde det ønskeligt gennem repræsentantskabet at tilføre fonden.

På denne baggrund er det foreslået, at repræsentantskabet får 60 medlemmer. (Til sammenligning kan anføres, at repræsentantskabet i Arbejdsmarkedets Tillægspension har 31 medlemmer — 15 arbejdsgiver- og 15 lønmodtagerrepræsentanter samt en formand).

Af de 60 medlemmer foreslås 36 — eller $^3/_5$ — som repræsentanter for lønmodtagerne og 24 udpeget af arbejdsministeren.

Antallet af lønmodtagere, der er medlemmer af en lønmodtagerorganisation, kan anslås til 1,3 mill. Af de organiserede lønmodtagere er langt den største

del medlemmer af organisationer under Landsorganisationen i Danmark (LO), idet LO's medlemstal er godt 900.000. Den anden store hovedorganisation er Fællesrådet for danske Tjenestemands- og Funktionærorganisationer (FTF), idet de i fællesrådet samlede organisationer tilsammen har godt 230.000 medlemmer. Af andre større organisationer kan nævnes Akademikernes Centralorganisation (AC) (lønmodtagergruppen) med ca. 40.000 medlemmer, Fællesrepræsentationen for danske Arbejdsleder- og tekniske Funktionærforeninger med ca. 24.000 medlemmer, Foreningen af Arbejdsledere i Danmark med ca. 14.000 medlemmer, Ingeniør-Sammenslutningen med ca. 14.000 lønmodtagermedlemmer, Statstjenestemændenes Centralorganisation I med ca. 12.000 medlemmer (ud over de under LO og FTF organiserede, henholdsvis ca. 23.000 medlemmer og 12.000 medlemmer) samt Teknisk Landsforbund med ca. 10.800 medlemmer.

Ved afgørelsen af, hvorledes udpegelsen af lønmodtagerrepræsentanterne skal ske, findes det ønskeligt at tage hensyn til, at de enkelte organisationer får en repræsentation, der står i rimeligt forhold til organisationens medlemstal samtidig med, at det tilstræbes, at så mange mindre organisationer som muligt repræsenteres.

Disse synspunkter fører til, at de største organisationers enkelte repræsentanter i det foreslåede repræsentantskab vil have et væsentligt højere medlemstal bag sig end de øvrige repræsenterede organisationers, og navnlig end de organisationer, der vil opnå repræsentation gennem arbejdsministerens udpegelse efter forslagets § 28, stk. 4. Også mellem de mindre organisationer, der opnår en enkelt repræsentant, kan der være betydelig forskel på medlemstallene.

Det findes imidlertid rimeligt at tilstræbe, at flere organisationer repræsenteres, snarere end at de store organisationer får endnu 1 eller 2 medlemmer.

Efter forslaget fastlægges repræsentationen for de foran nævnte 8 organisationer direkte i bestemmelsen, og de får tilsammen 32 medlemmer.

De herefter resterende 4 medlemmer foreslås udnævnt af arbejdsministeren efter indstilling fra lønmodtagerorganisationer uden for de direkte i bestemmelsen nævnte.

De organisationer, der måtte ønske at opnå repræsentation, skal rette henvendelse herom til arbejdsministeren. Det er tanken, at arbejdsministeren gennem udstedelse af en bekendtgørelse vil opfordre organisationerne til inden en fastsat frist at foretage sådan henvendelse med angivelse af medlemstal. Flere organisationer vil eventuelt kunne henvende sig i fællesskab, således at deres samlede medlemstal indgår i det grundlag, på hvilket arbejdsministeren foretager udvælgelsen blandt organisationerne i tilfælde af, at der kommer ønsker fra flere organisationer end svarende til de 4 pladser i repræsentantskabet.

Det foreslås, at regeringen ved arbejdsministeren udpeger de øvrige 24 medlemmer af repræsentantskabet.

Ved ministerens udpegelse vil det være naturligt at give de styrelser, der i særlig grad må forventes at have interesse i fondens virksomhed, repræsentation i fondens ledelse og dermed mulighed for at deltage i drøftelser af principiel karakter også med henblik på at sikre, at almindelige samfundsmæssige interesser og hensyn indgår i beslutningsprocesserne.

Videre bør ved denne udpegelse søges tilvejebragt sådan yderligere ønskelig sagkundskab, som eksempelvis Nationalbanken og Kapitalmarkedsrådet måtte kunne pege på.

Til § 29.

Det foreslås, at bestyrelsen vælges af repræsentantskabet, og at dens 10 medlemmer vælges således at der bliver samme forhold som i repræsentantskabet mellem lønmodtagerrepræsentanterne og øvrige medlemmer. D. v. s., at 6 bestyrelsesmedlemmer vælges af lønmodtagerrepræsentanterne og 4 af de øvrige medlemmer af repræsentantskabet.

Bestyrelsesmedlemmerne kan vælges såvel blandt repræsentantskabets medlemmer som uden for denne kreds.

Til kapitel 9.

Tilsyn.

Til § 32.

Af hensyn til de betydelige samfundsmæssige interesser, der er knyttet til fonden, foreslås det at give folketinget en direkte adgang til at følge fondens virksomhed gennem nedsættelse af et tilsynsråd.

Det foreslås at dette tilsynsråd får 17 medlemmer, der vælges efter reglerne i folketingets forretningsorden. Det foreslåede antal medlemmer sikrer alle nuværende partier i folketinget sæde i rådet.

Til kapitel 10.

Ankebestemmelser m. v.

Til § 33.

For at give lønmodtagere og arbejdsgivere mulighed for at få efterprøvet fondens beslutninger uden at skulle indbringe spørgsmålet for domstolene, fo-

reslås det, at fondens beslutninger om de i § 33 nævnte spørgsmål skal kunne indbringes for ankenævnet for Arbejdsmarkedets Tillægspension. Frem for at foreslå oprettelse af et særligt nævn til behandling af disse klagesager har man af administrative grunde valgt at lade disse afgøre af ankenævnet for Arbejdsmarkedets Tillægspension, som i forvejen afgør en række klagesager af nogenlunde samme karakter. Om ankenævnets sammensætning m. v. henvises til bilag 6.

Til § 34.

Det foreslås, at arbejdsministeren nedsætter et særligt nævn, som skal fastsætte tegningskursen i tilfælde, hvor fonden og selskabet ikke kan opnå enighed om konverteringsgrundlaget.

Efter forslaget skal nævnet bestå af dels et fast formandskab, dels et antal medlemmer udpeget for 4 år ad gangen. Halvdelen udpeges efter indstilling af erhvervsorganisationer, den anden halvdel efter indstilling af lønmodtagerorganisationer.

Det faste formandskab skal bestå af mindst 5 medlemmer. Størrelsen af formandskabet og antallet af øvrige medlemmer af nævnet samt størrelsen af det sekretariat, der forudsættes knyttet til nævnet, må i øvrigt bero på, hvor omfattende nævnets virksomhed viser sig at blive. Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at fremkomme med noget sikkert skøn over antallet af kursfastsættelser. Nævnets virksomhed vil afhænge af, hvilket omfang den frivillige indeståelsesordning får, jfr. § 19, og omfanget af aftaler mellem fond og selskab om tegningskursen. Som tidligere nævnt omfatter den obligatoriske indeståelsesordning for de store aktieselskaber ca. 2.800 selskaber, medens gruppen af mellemstore aktieselskaber under den valgfri ordning kan komme op på maksimalt 2.600 selskaber. Det forudsættes, at udgifterne til nævnet afholdes af det offentlige.

Man må regne med, at der både til det faste formandskab og til det øvrige nævn skal udpeges personer, som har særlige forudsætninger for at varetage de opgaver, der er henlagt til nævnet. Med hensyn til medlemmerne af det faste formandskab bør der formentlig stilles krav om både erhvervsmæssig indsigt og økonomiske, juridiske eller regnskabsmæssige kundskaber.

Til kapitel 11.

Straffebestemmelser m.v.

Til § 39.

Det forudsættes flere steder i loven, at bl. a. fonden modtager oplysninger fra skattemyndighederne og ATP. Det er derfor nødvendigt at indføre tavshedspligt med hensyn til de således modtagne oplysninger.

Til kapitel 12.

Ikrafttrædelsesbestemmelser.

Til § 41.

Det foreslås, at loven træder i kraft snarest efter vedtagelsen, således at fonden og dens forskellige organer kan være oprettet allerede, inden bidragspligten indtræder. Dette er bl. a. nødvendigt for, at arbejdsministeren kan rådføre sig med fonden forinden udstedelse af bekendtgørelser m.v.

Bilag 1.

Opstilling vedrørende lønmodtagerfondens mulige udvikling og midlernes anbringelse.

I vedlagte oversigt er der ud fra en række hypotetiske forudsætninger foretaget en beregning over lønmodtagerfondens mulige udvikling og fondsmidlernes anbringelse. Hensigten hermed er først og fremmest at illustrere det sandsynlige forløb af lønmodtagerfondens udvikling, når lovforslaget lægges til grund, medens man i mindre grad bør hæfte sig ved tallenes absolutte størrelse, da disse vil være stærkt påvirket af den løn- og prisudvikling, som faktisk vil finde sted i de kommende år.

Til oversigternes enkelte kolonner skal bemærkes:

Kolonne 1. Arbejdsgiverbidrag til fonden. Der er regnet med årlige indbetalinger fra samtlige arbejdsgivere svarende til ½ pct. af lønningerne i 1974 stigende med ½ pct. årligt til 5 pct. i 1983. Lønsummen i 1974 er anslået til ca. 95 mia. kr. (ca. 70 mia. kr. i 1971) og er forudsat at stige 9 pct. årligt.

Kolonne 2. Renter og udbytter. Der er regnet med, at fonden ved udlån opnår en gennemsnitlig årlig rente på 9 pct., og at den ved anbringelse i aktier opnår et gennemsnitligt årlig udbytte på 4½ pct. af aktiernes anskaffelsesværdi. Det samlede likvide afkast er beregnet på grundlag af fondsmidlernes sammensætning, som de fremgår af kolonne 4, 5, 7 og 8.

Kolonne 3. Udbetalinger til lønmodtagerne. Der er regnet med, at lønmodtagerne indløser de til de årlige indbetalinger svarende fondsbeviser efter 7 års forløb eller ved 67-års alder eller død. Fondsbevisbeløbene er godskrevet beregnede indtægter i form af renter og udbytter svarende til fondens løbende afkast i den periode, fondsbevisbeløbene har indestået i fonden, medens udbetalingerne ikke omfatter ikke-realiserede kapitalgevinster i form af kursstigninger m. v.. Administrationsudgifter er ikke fratrukket.

Frem til 1981 er der kun tale om begrænsede udbetalinger til 67-årige m. v. I 1982 indtræffer den første generelle udbetaling (fondsbeviserne fra 1974), og de samlede udbetalinger til lønmodtagerne vil dette år kunne andrage ca. 0,6 pct. af årets lønsum. Udbetalingerne vil i 1986 kunne modsvare ca. 2,3 pct. af årets lønsum og i 1991 ca. 4,1 pct. af lønsummen.

Kolonne 4-9. Fondsmidlernes anbringelse.

Der er sondret imellem de anbringelser, som efter lovforslaget skal være obligatoriske for fonden og anbringelse af fondens frie midler. De obligatoriske anbringelser (kolonne 4-6) omfatter dels aktieanskaffelser svarende til $^2/_3$ af arbejdsgiverbidragene, som aktieselskaber med 20 ansatte og derover er berettiget til at lade indestå i virksomhederne, dels til de lån som andre virksomheder med 10 ansatte og derover vil kunne opnå i fonden, ligeledes svarende til $^2/_3$ af de pågældende virksomheders bidrag til fonden. Beregningerne støtter sig på oplysninger fra kildeskattedirektoratet over lønsummer, virksomhedskategorier og beskæftigelse i 1971, der kan resumeres i nedenstående oversigt:

Antal virksomheder og lønsum i 1971 (summarisk opgørelse).

	Antal virksomheder		Lønsum	
	1000	pct.	mia. kr.	pct.
Aktieselskaber				
over 50 ansatte	2,8	2	21,0	30
20-50 —	2,6	2	2,7	4
I alt	5,4	4	23,7	34
Øvrige private virksomheder med over 10 ansatte	20,1	14	17,0	24
Private virksomheder med 10 ansatte og derunder	116,8	79	8,3	12
Offentlige institutioner*)	4,2	3	20,9	30
I alt	146,5	100	69,9	100

*) Offentlige virksomheder organiseret som aktieselskaber m. v. er omfattet af de øvrige virksomhedskategorier.

Det vil fremgå heraf, at aktieselskaber med over 50 ansatte, som efter forslaget er pligtige at lade $^2/_3$ af deres bidrag konvertere til aktier, omfatter 30 pct. af den samlede lønsum og dermed af de samlede indbetalinger til fonden. 4 pct. af lønsummen repræsenteres af aktieselskaber med 20-50 ansatte, som efter forslaget har adgang til at lade $^2/_3$ af deres bidrag konvertere til aktier. I kolonne 4 er regnet med fuld udnyttelse af disse konverteringsmuligheder, således at de obligatoriske aktieanskaffelser svarer til ca. 22 pct. af de samlede indbetalinger til fonden. Oversigten viser endvidere, at øvrige private virksomheder med over 10 ansatte omfatter 24 pct. af lønsummen. Der er i kolonne 5 regnet med, at disse virksomheder fuldt ud udnytter adgangen til at opnå 10-årige lån i fonden svarende til $^2/_3$ af deres indskud eller ca. 16 pct. af de samlede indbetalinger til fonden.

Fondens frie midler (kolonne 7-9) er udtryk for de likvide midler, fonden har til rådighed (d.v.s. arbejdsgiverbidrag + renter og udbytter ÷ udbetalinger til lønmodtagerne), når de obligatoriske anbringelser har fundet sted. I kolonne 7 er det eksempelvis forudsat, at $^1/_3$ af de frie midler anbringes i aktier eller på anden måde som ansvarlig kapital, medens $^2/_3$ udlånes over 10 år (kolonne 8).

De midler, der er til rådighed for fri anbringelse, vil med den forudsatte takt for udbetalinger til lønmodtagerne overstige de anbringelser, der er obligatoriske for fonden i en længere årrække — i eksemplet helt frem til 1990. I 1981 vil der således efter beregningerne være over 4 mia. kr. til fri anbringelse (svarende til godt $^3/_4$ af årets arbejdsgiverbidrag) i 1986 over 6 mia. kr. (ca. $^1/_2$ af arbejdsgiverbidraget), men i 1991 vil de frie midler være reduceret til ca. 5 mia. kr. (ca. $^1/_4$ af arbejdsgiverbidraget). En videreførelse af beregningerne ville vise fortsat reduktion af de frie midler.

Kolonne 10-12. Fondens formue.

Kolonne 10 viser udviklingen i fondens samlede formue excl. kapitalgevinster. Efter beregningerne vil formuen i 1981 andrage ca. 21 mia. kr. svarende til ca. 12 pct. af lønsummen i 1981, i 1986 er formuen beregnet til ca. 67 mia. kr. (ca. 25 pct. af lønsummen i 1986) og ved udgangen af 1991 godt 120 mia. kr. (ca. 29 pct. af lønsummen i 1991).

Kolonne 11 viser udviklingen i fondens udlån. Med de obligatoriske aktieinvesteringer og de eksempelvis forudsatte anbringelser af frie midler som ansvarlig kapital vil der blive betydelige midler til rådighed til udlån. Udlånsstigningen bliver dog aftagende i periodens sidste del.

Kolonne 12 viser de beregnede aktiebeholdninger til anskaffelsesværdi. Meget skønsmæssigt kan det anslås, at fondens aktiebeholdninger i 1981 vil kunne udgøre omkring 10 pct. af aktieselskabernes samlede aktiekapital, i 1986 omkring 35 pct. Disse skøn afhænger bl. a. af, i hvilket omfang lønmodtagerfondens indskud og de private aktionærers bestræbelser for at bevare aktiemajoriteten vil betyde forholdsvis større forøgelse af selskabernes egenkapital end hidtil; men det forekommer sandsynligt, at der i hvert fald i løbet af periodens sidste del vil blive en række tilfælde, hvor fondens anbringelser vil nå op på 50 pct.-grænsen for de pågældende selskabers vedkommende.

Lønmodtagerfondens mulige udvikling og midlernes anbringelse. Et regneeksempel.

	Mia. kr.			Fondsmidlernes anbringelse						Fondens formue	Heraf:	
				Obligatorisk for fonden			Frie midler					
	Arbejdsgiverbidrag	Renter og udbytter	Udbetaling til lønmodtagere	Aktier anskaffelsesværdi	Netto udlån	I alt	Aktier og anden ansvarlig kapital anskaff. værdi	Nettoudlån	Ialt	Ultimo excl. kapitalgevinster	Udlån ialt ultimo	Aktiebeholdning m. v. til anskaffelsesværdi ultimo
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
1975	0,5	—	—	0,1	0,1	0,2	0,1	0,2	0,3	0,5	0,3	0,2
1976	1,0	0,0	0,0	0,2	0,2	0,4	0,2	0,4	0,6	1,5	0,9	0,6
1977	1,7	0,1	0,0	0,4	0,2	0,6	0,4	0,8	1,2	3,3	1,9	1,4
1978	2,5	0,2	0,1	0,6	0,3	0,9	0,6	1,1	1,7	5,9	3,3	2,6
1979	3,4	0,4	0,1	0,7	0,5	1,2	0,9	1,6	2,5	9,6	5,4	4,2
1980	4,4	0,7	0,2	1,0	0,6	1,6	1,2	2,1	3,3	14,5	8,1	6,4
1981	5,6	1,0	0,3	1,2	0,7	1,9	1,7	2,7	4,4	20,8	11,5	9,3
1982	7,0	1,4	1,1	1,5	0,9	2,4	1,9	3,0	4,9	28,1	15,4	12,7
1983	8,5	2,0	2,0	1,9	1,0	2,9	2,3	3,3	5,6	36,6	19,7	16,9
1984	10,3	2,5	3,0	2,3	1,2	3,5	2,6	3,7	6,3	46,4	24,6	21,8
1985	11,3	3,2	4,3	2,5	1,2	3,7	2,8	3,7	6,5	56,6	29,5	27,1
1986	12,3	3,9	5,7	2,7	1,3	4,0	2,9	3,6	6,5	67,1	34,4	32,7
1987	13,4	4,5	7,2	3,0	1,3	4,3	3,0	3,4	6,4	77,8	39,1	38,7
1988	14,6	5,3	9,0	3,2	1,4	4,6	3,1	3,2	6,3	88,7	43,7	45,0
1989	15,9	6,0	10,9	3,5	1,5	5,0	3,1	2,9	6,0	99,7	48,1	51,6
1990	17,3	6,6	13,1	3,8	1,5	5,3	3,0	2,5	5,5	110,5	52,1	58,4
1991	18,9	7,3	15,5	4,2	1,6	5,8	2,9	2,0	4,9	121,2	55,7	65,5

Vedrørende beregningerne og deres forudsætninger: Se bemærkninger til oversigten.

Bilag 2.

Kildeskattelovens § 43.

Til A-indkomst henregnes enhver form for vederlag i penge samt i forbindelse hermed ydet fri kost og logi for personligt arbejde i tjenesteforhold, herunder løn, feriegodtgørelse, honorar, tantieme, provision, drikkepenge og lignende ydelser.

Stk. 2. Til A-indkomst kan endvidere efter finansministerens nærmere bestemmelse henregnes nedennævnte indkomstarter:

a) Godtgørelse for medlemskab af eller som medhjælp for bestyrelser, udvalg, kommissioner, råd og lignende.
b) Pension og ventepenge samt lignende skattepligtige ydelser, når disse har sammenhæng med et tidligere tjenesteforhold.
c) Folkepension, invalidepension og andre skattepligtige sociale ydelser.
d) Arbejdsløshedsunderstøttelse, strejke- og lockoutgodtgørelser samt sygeløn.
e) Understøttelser og andre lignende ydelser af skattepligtig art, der udredes af offentlige myndigheder eller institutioner eller af offentlige eller private fonds, legater eller lignende.
f) Indkomstskattepligtige udbetalinger som nævnt i § 20, stk. 1-2, § 46, stk. 2, og § 50, stk. 3 og 7, i lov om beskatningen af pensionsordninger m. v.
g) Andre arter af skattepligtig indkomst, der i det væsentlige udgør en nettoindkomst for erhververen.

Bilag 3.

Kildeskattelovens § 45.

Finansministeren kan, når særlige grunde taler herfor, bestemme, at en vis indkomst eller en vis art af indkomst, der er omfattet af bestemmelserne i § 43, ikke skal anses for A-indkomst.

Stk. 2. Finansministeren kan fastsætte mindstegrænser for indeholdelse af A-skat.

Stk. 3. I tvivlstilfælde afgør vedkommende skattemyndighed, om en indkomst skal anses for A-indkomst eller B-indkomst. Skattemyndighedens afgørelse kan indbringes for finansministeren.

Bilag 4.

Lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension § 2.

Medlemmer af Arbejdsmarkedets Tillægspension er, jfr. dog §§ 3 og 4,

a) lønmodtagere i alderen 18-66 år, der er beskæftiget her i landet;
b) danske lønmodtagere i alderen 18-66 år, der er beskæftiget i udlandet for den danske stat, danske virksomheder og institutioner samt på danske skibe.

Stk. 2. Personer, der som lønmodtagere i henhold til stk. 1 har været medlemmer af tillægspensionsordningen sammenlagt i mindst 3 år, jfr. § 8, kan efter eget ønske bevare deres medlemsskab, selv om de måtte overgå til selvstændig erhvervsvirksomhed. De nærmere regler herom fastsættes af bestyrelsen for Arbejdsmarkedets Tillægspension

Stk. 3. Arbejdsministeren fastsætter efter forhandling med de interesserede arbejdsgiver- og lønmodtagerorganisationer regler, der sikrer, at persongrupper, der typisk har beskæftigelse hos flere arbejdsgivere inden for en enkelt uge (løsarbejdere), omfattes af ordningen uanset bestemmelsen i § 4, stk. 1.

Bilag 5.

Lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension § 4, stk. 1.

Undtaget fra medlemskab i Arbejdsmarkedets Tillægspension er:

a) lønmodtagere, der er født den 28. februar 1898 eller tidligere;

b) lærlinge på lærekontrakt efter lærlingelovens § 1;

c) lønmodtagere med en ugentlig arbejdstid hos samme arbejdsgiver under 15 timer eller — såfremt de er månedslønnede — med en månedlig arbejdstid hos samme arbejdsgiver under 65 timer, jfr. dog § 2, stk. 3;

d) lønmodtagere, hvis arbejdstid ikke kendes, såfremt den ugentlige eller månedlige indtægt hos samme arbejdsgiver udgør et beløb, der ligger under 15, henholdsvis 65 gange den gennemsnitlige timeløn for ikke-faglærte mandlige, respektive kvindelige, arbejdere i hele landet (incl. dyrtidstillæg, men bortset fra alle andre tillæg) som offentliggjort af det statistiske departement hvert år for april kvartal.

Bilag 6.

Lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension § 28.

Afgørelser trufne af Arbejdsmarkedets Tillægspension om medlemskab, bidrag eller pensionsret kan — bortset fra beslutninger trufne i henhold til § 19, stk. 2 og 3 — inden for en frist af 4 uger indbringes for et ankenævn, der består af 5 medlemmer.

Stk. 2. Arbejdsministeren udnævner medlemmerne og en suppleant for hvert medlem for en periode af 3 år efter indstilling for tre medlemmers vedkommende af henholdsvis højesterets præsident, af sø- og handelsrettens præsident og af den faste voldgiftsret, og for to medlemmers vedkommende efter indstilling henholdsvis af arbejdsgiverrepræsentanterne og lønmodtagerrepræsentanterne i repræsentantskabet for Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Stk. 3. Nævnet fastsætter selv sin forretningsorden.

Bilag 7.

Bekendtgørelse nr. 305 af 8. juni 1972 vedrørende lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension § 9.

Bidraget for medlemmer *med mindst 30 timers ugentlig beskæftigelse* hos samme arbejdsgiver udgør 9 kr. pr. uge (fuldt bidrag), hvoraf arbejdsgiveren udreder 6 kr. og medlemmet 3 kr. For medlemmer *med 15-29 timers ugentlig beskæftigelse* hos samme arbejdsgiver udgør bidraget 4,50 kr. (halvt bidrag), der udredes med 3 kr. af arbejdsgiveren og 1,50 kr. af medlemmet.

Stk. 2. For månedslønnede *med mindst 130 timers månedlig beskæftigelse* hos samme arbejdsgiver udgør bidraget pr. måned 36 kr. (fuldt bidrag), hvoraf arbejdsgiveren udreder 24 kr. og medlemmet 12 kr. For månedslønnede medlemmer *med 65-129 timers månedlig beskæftigelse* hos samme arbejdsgiver udgør bidraget 18 kr. (halvt bidrag), hvoraf arbejdsgiveren udreder 12 kr. og medlemmet 6 kr.

Stk. 3. For medlemmer, der er omhandlet i lovens § 2, stk. 3, (løsarbejdere), udgør bidraget pr. præsteret arbejdstime 21 øre, hvoraf arbejdsgiveren udreder 14 øre og medlemmet 7 øre.